

MIHAI VITEAZUL
CONDAMNAT
LA MOARTE

DRAMA IN TREI ACTE
DE
DIMITRIE BOLINTINEANU

SEPTEMBRIÛ ŞI OCTOMBRIÛ.

BUCURESTI

IMPRIMERIA NAȚIONALĂ ANTREPR. C. N. RADULESCU.

1867.

UNIVERSITY OF TORONTO

MIHAI VITEAZUL

CONDAMNAT

LA MOARTE

DRAMA IN TREI ACTE

DE

DIMITRIE BOLINTINEANU

331.273

BUCURESTI.

IMPRIMERIA NATIONALA ANTREPR. C. N. RADULESCU.

1 8 6 7.

PESONALUL.

Mihaï Viteađul.

Alexandru Vodă.

Dómna Elena — a lui Alexandru Vodă.

Florica fiica lui Mihaï.

Maria

Mitropolitul

Mihalcea armaşul

Dan Visterul

Photache

Dima Clucerul

Visterul Theodosiü

Vintilă Clucerul

Vister mare äntăiü ministru

Consiliari

Stroe Buđescu — căpitan de Roşii

Preda

Radu } Buzescü

Calomfirescu

Baba Novac

Preotul Stoica } Conjuraţi

Manta

Niculi, Epistat la închisóre.

Un pachă turcü.

Doi țercovnici.

Argaţi, Seimeni.

Gîdea.

Soldaţi; popor, turci.

Acéstă dramă este scrisă în anul 1864.

MIHAIU VITEAZUL

CONDAMNAT LA MOARTE

DRAMĂ

ACTULU I.

TABLOULU ANTEIU

SCENA I.

Cameră la curtea Domnăscă, o ușa la dreapta, alta la stânga, alta în fund.

Domnul Alesandru ; Singur privind pe ferăstă.

Sórele-are umbră ca cugetul meu!

Lesne prinși Domnia, s'o păstreși e greu!

Un minut de fală și de mulțumire

Costă multe zile lungi de suferire!

Tronul ne robesce! câte-ndatoriri!

Câte griji ne sapă dulcile gândiri!

Domn, tu n'ai plăcere de o lină viață!

Un suris ce trece, repede pe față,

Un cuvânt pe buze, tot este-n semnat:

Ce la alții trece la noi nu-i ertat.

Nu! nimic ca tronul încă nu robesce!
 Lanțul e de aur; tot lanț se numesce.
 Tron, putere dulce, fermec ce răpesci
 Sufletele noastre ca să le robesci,
 Ochiul care vede via ta lumină,
 Perdă-a lui vedere limpede și lină!
 Adevărul fuge de la scara ta.
 Intre robii și Domniî, el nu poate sta.
 Cuvința curții vine să oprască
 Ori ce bucurie francă și frățescă,
 In singurătate trec toți anii rei,
 Grijile turbate sunt vai! oșpii tei.
 La picióru-ți përa dormitind, apare,
 Cumpărind intrarea prin a sa trădare.
 Și cu toate-acestea, te-iubesc, tron sănt,
 Tu cë-ai fost puterea p'acest trist pămînt!

(Dupe o paușă.)

O fi prins pe banul? . . ô neomenie!
 Iată-un suflet încă lacom de domnie!
 La constantinopol unchiul seü îl chiamă
 Ca se-î dea lui tronul . . îi voiü cere sëmă.
 L'am făcut om mare, l'am înavușit,
 Astă bunătate cum mi-a resdănit?
 Inșă cum voiü face mai mintos, mai bine?
 Este-o legătüră, care strins mă ține:
 Fiea sa Florica! nu mai Dumneđu
 Scie pentru dënsa dorul ce simț eü!

(dupe altă paușă)

Dar il voiü ucide ... dorul de domnie
 Este mult mai tare...

(catre un Seimen ce intră)

Ce vestesci tu mie?

Seimenul

A lui Banu fiică, cerë-a vë vorbi.

Domnul (cu impresiune)

Fă-o ca se vie.

(Seimenul esse)

Domnul (continuând, la o parte.)

Ea se vië-aci?

Inima mea bate numai l'al ei nume!

Sânt amor! ô fermec ce-n tr'acéstă lume

Ai întins domnia peste muritorî.

Ție ți se-nchină robî și domnitorî!

SCENA II.

Domnul; Florica.

(Florica intră pe o ușă din dreapta, îmbrăcată în negru)

Domnul (la o parte)

Cât e de frumósă! cine pôte dice

Că nu îl robesce fermecu-î ferice?

Cât e de frumósă cu-al ei păr bălaiü,

Par că ar fi sub sóre crinul dupe plaiü

(tare)

Astă fericire së te vëđ la mine,

Ce-'n tîmplarë o nasce? fie pentru bine!

Florica

Din a ta voință, tată-meü, legat

In cârcat de lanțurî, dus din sat în sat!...

Viü se-mî spuî ce rele a făcut el ție?..

Adevărul este? spune, dómne-mie?

Domnul.

Din nefericire tot c e-ai adunat ,
 Adevărul este. Ce fel ? m'a tradat !
 A voit s e fugă din ac est a țeră..
 Umbl a se m e surpe... jur cum c a-o s e piar a
 Bun am fost cu din ii ; dar cum a u respuns ?
 M'a u tr ad at ! la crude gînduri am ajuns !
 A di cunosc Românii. Trebuie-ai str epunge !
 Tată-l te u Spăla-va fapta lu i cu sânge.
 Judecă , Florica , tu , copil curat ,
 Al căria suflet nu s'a turburat
 Inc a de dorin a peste-un tron s e fie ,
 Daca nu merită m orte  i m anie ,
 Ceta ce credin a ast a di ti-a jurat
  i ast a di chiar te trad a ?..

Florica.

El nu te-atradat.
 N'a fugit din țeră ca se te tr ade e ,
 Turcilorŭ ! ci numai via a se- i p astre e ,
 C aci ai te i ministri cru i  i hrăpitori ,
 I a lăsat lu i via a la ucig atori ,
 A trăi o Dómne , este datorie
 Este drept... dar curtea i i tr ad e a tie !
 Apoi nimeni inc a nu l'a judecat ,
 Cum de mai n'ainte , pare condamnat ?
 Este o dreptate...

Domnul ( nterup ind.)

Sunt de arte nume.
 Dreptul celui tare este tot în lume.
 Nu t enji i pe Domnul ce se r et acesc ,
 Cine scie păsul sub care slăbesc ?
 A lor via a este chin  i suferire ,

Focul se topește pe când dă lucire.
 Este o dreptate? vis înșelător
 Care măgulesce p'un nebun popor!
 Lumea nu se duce dupe legi, dreptate.
 Ci prin interese bine combinate.
 Domniî au nevoie de sprijinitori,
 Omeniî sunt încă lacomi, hrăpitori,
 Ei ne cer o pradă, pentru se nă-ajute;
 Astă prada-i legea, legea dar amute.
 Toți ne strig dreptate, dar toți drepti nu sunt.
 Toți rup o fâșie din al ei vestmînt.
 Când te duci cu legea, mulți cu rău tē-astēptă,
 Căci acēstă lume chiar ea e nedrēptă.
 Inaintea legii, omul e născut
 O.nul cum i e felul: Dumneđeū cādut
 Care, de mai lasă celor alți lumina,
 Sē-o privēscă, cu-ochiî, el nu este vina;
 El sē pōtă, ar stinge-o... fac dar cum doresc,
 Rid de legi, iar omul il desprețuiesc.

Florica.

Gel pușin, ō dōmne, pentru-al meū părinte
 Veî schimba gîndirea... vai! Eū n'am cuvinte
 Care se te mișce! nu sciū sē vorbesc;
 Numai nisce lacrimi sciū sē rēspēndesc.
 Inșă sciū că Domnul tot d'auna-i tare
 Prin mărînimie; nu prin resbunare.
 Dōmne, resbunarea-i arma celor micî,
 Celora cē-au frică, orî ce-i vrea sē țicî...

Domnul (distract)

Resbunarea este singura dreptate.
 Dar aceste vorbe cată a fi curmate.
 Ele-ngîn, Florica, nuriî drăgălași
 Ce p'a vieții undă sē plutēscă lași.

Nu săpa gândirea ! Scara-î învêrtită
 Și-n adîncul nopții este abia dērită.
 Sē vorbim de tine !.. ședî copila mea ?

(îi arată un scaun , șed amîndoi.)

Orî cē ar fi , nu face cugetare rea ,
 Ca sē nu se stingă roa bucurîi
 Ce-ți hrănesce dulce florile junîi
 Și-a le frumuseții , căci ar fi păcat !
 Ah ! un vis măi dulce lumea n'a visat !

Florica.

Cruță p'o femeie ce-n a sa durere
 Dela Domnul țerii cere mângăiere !

Domnul.

Ce dîci de cruțare ? Cruți tu crudu-mî dor ?
 Dîlele m'apasă și ași vrē sē mor !
 Nu m' aduce-aminte , că escî rugătore ,
 Eū rog , tu dai ordin , ō frumósă flore !
 Lasămē 'n credința că voiū fi iubit.
 Măne veî fi Dómnă , Domnul fericit !..

Florica (Sculînduse cu supărare)

Nu voiū sē fiū Dómnă ! voiū sē fiū virtósă.
 Femeia curată î o dómnă frumósă.
 Pē-a sa frunte jună , Dómnē crud , Domn reū ,
 Virtutea-î cunună de la Dumneșeū ,
 Cării toți se-'nchină !

Domnul.

Taci , ai îndurare !
 Ura-tî mē sdrobescē , mē ucide , tare
 (ridicînduse)

Tu mî dai fericirea , tu-mî dai viața mea ,
 Tu luminî în cale-mî ca frumósă stea.

Tu-măriți cu viața cruda mea credință.
 Esci a mea gândire , esci a mea voință ,
 Spune mi-e-o vorbă... dómna va peri !
 Veí un cap ? o viață ? tot veí dobîndi.
 Dar...

Florica.

Nu voiú nimica , și n'am pentru tine
 Oh ! de cât disprețul care se cuvine
 Celui care crede că puterea sa
 Îi dă drept, virtutea crud a înfrunta.
 Nu îți mai cer nimica... Dómna ta- cea jună
 Este dragălașă pe cât este bună ;
 Dar ne fericită ! Eú n'o pismuiesc :
 Iar pe tine , Dómne, află, te urêsc !

Domnul.

Uiți că eú sunt Domnul ?

Florica.

Uiți că sunt fecióră.

Domnul (luîndu-i mâna prin Silă.

Te iubesc , ô vino , bălsămită bóră ,
 Séra-î rëpitóre ! vino p'al meu sin !
 Timpul care fuge , ñice ; se iubim !
 Mane trista mórte va veni... privesce ?
 Nóptea trece , ñioa repede sosese !
 Nu lăsa se trecă timpii dragălași
 O frumósă flóre , fără ca se lași
 Unui vint ferice dulcea prefumare
 Și p'o dragă frunte dulcea Sărutare !
 Căci aceste dalbe și ceresci comori

Ți s'aũ dat se fermeci tristil muritoril,
 Și vei da, Florica, Socotelã mare
 Cẽ ai fãcut cu flórea cea de desfãtare.

Florica (apãrindus.)

Esci tu Domnul țerii? Domne, am roșit
 Pentru-a ta rușine!

Domnul.

Suflet pré iubit
 Strigãtele tele nu sunt aũdite,
 Ușile sunt tóte bine priponite...

Florica (Scoțind un cuțit din sin.)

Vei muri pe datã! nu tẽ apropiea!

SCENA III.

Cei dinainte. **Dómna**

Dómna Lina intrind pe ușa din stãnga, cãtre Florica.

Vino, suflet nobil, vino fata mea!
 Fii incredințatã... aũditam tóte.
 Ați vorbi de doru-mi inima mi nu póte!
 Este sfãșiatã; dar sufletul teũ
 De femeie simte tot ce sufer cũ.
 Iatã-o pórtã! dute! și n'ai nici o témã.

(Florica dispare prin ușa prin care a intrat Dómna.)

SCENA IV.

Cei de mãi n'ainte afarã de Florica.

Dómna

Iar acuma, Dómne, da vei mie sémã,
 Despre aceste lucruri, ce fac a roși.

Pentru tot d'auna trebuî a-ți vorbi.
 Scii ce sânge cură în aceste vine?
 Dómne-sunt Olténă! te gîndesce bine!
 Junghiul și veninul cel mai ascuțit,
 Cu al lui Țepeș sânge, eú, l'am mostenit!
 D'astăđi înainte nu-ți mai sunt socie,
 Saú de nu, te teme, d'aspra mea mánie!

Domnul (la o parte)

Sunt perdut cu totul. Cată s'o-nblîndesc!

(tare)

Tu vorbești prin ură; dar eú te iubesc
 Faci amenințare se-mă lași pe mine?
 Imi aduci aminte despre-a ta cruđime?
 Crudă tu, tu Lina? tu cea mai frumoasă
 Flóre ce sub ceruri crește luminóasă,
 Și ne spune noă cu cuvîntul lin
 Ceia ce-i blindetea! cât gingașul crin
 La vederea dulce care tē-nsotește
 Nē avîndu-ți nuri, tremură, pălesce!
 Intre despărțire și veninul teú,
 Lina mea, veninul e mai puțin reú.
 Cine spune ție, că, a mea iubire
 A perit? ne dréptă este-a ta gîndire!
 Cređi că-acéstă fată pórtă gîndul meú?
 Am voit a ride... tu scii cum fac eú:
 Lasă-acele gînduri, ce-ți învult durerea,
 Sufletu-mi în tine cată mângăierea.
 Esci mai drăgálașă ca dulcile đori,
 Tu-mpletesci în lume đilele-mi cu flori.
 Esci o frumusețe dulce și iubită
 Ce de griji descarcă fruntea-mi obosită.,

(la mânia Dómni)

Mai ți aduci aminte, tu sufletul meu,
 Pentru-ntăia dată, te vedusem eu,
 Mult erai frumoasă! fața ta plăcută,
 Nu știu cum, dar mie mi-era cunoscută:
 O junie dulce! printr'un vis plăcut,
 Intr'o horă d'ăngerî pòte te-am vedut!
 Chiar ađi esci frumoasă! Lina, pociu se-ți spui
 La iubirea-ți dulce, dulce mă supui.
 Lina mea, fi bună; te iubesc ca viața
 Când ea varsă-amorul, pacea și dulcéța.

Dómna (đimbind)

Ai rămas tot june!..

Domnul

June pentru tine.

O frumoșa Lina! cenele-ți sunt pline
 De cerésca roă... sterge plănsul teú:
 Iți dá frumusețe; mie-îmi face rău.

Dómna (cu tinerețe)

Oh! domnia crudă! viața mea apasă!
 Tě-a schimbat cu totul! în acéstă casă
 Pacea, fericirea, mai de mult đimbeaú,
 Grijiile pe frunteți nu se grămédeaú
 Și iubirea săntă, cununind junia,
 In locașul nostru, vărsaú bucuria.
 Astăđi pacea dulce ție face rău!
 Fruntea ta-ı umbrită ca sufletul teú.
 Inima ta mare, cade, se slăbesce,
 Căci pe tine singur acum ea iubescce.
 N'ai tu nici un óspe! bieți Domnitori
 Nu ved lângă dínșiil de cât servitori,
 Buní ca se le mința! vai! orí cine-ți pare

Astăzi ôspe, dómne, măne-î o trădare.
 Lumea te hulesce, căci esci astăzi Domn.
 Vai! dreptate n'are nici odată-un tron.
 Nici chiar fapta bună nu-î ertată ție:
 Numai de la tine binele se vie,
 E destul, ca lumea se'l primescă rău.
 Lasă dar domnia, și-n locașul teú,
 Te retrage, dómne! pacea și iubirea,
 Acolo torc noă, viața, fericirea;
 Din acéstă lume, eú ferice viú,
 Las orî ce mărire...

Domnul.

Este pré târziu!

Dupe ce domnitam cât-va timp pe țeră,
 Nu mai pociú pricepe traiul: e povară!
 Da, domnia pórtă crude suferiri,
 Dar păstrédă multe mindre mulțumiri.
 Fără de-'ntuneric, póte fi lumină?
 Nu-mî vorbi de viață pacică și lină
 Fără strălucire! voiú ca să domnesc
 Și sub grijî amare voiú să vestejesc!
 Peste tot locașul grijile cobóră,
 Pe palat, colibă d'opotrivă sbóră,
 Și prefir durerea că are-un Domnitor
 De cât fericirea unú servitor!
 Tu nu scii? adesea când privesc pe lume
 Veđ aceste turme d'omeni fără nume,
 Și mă-'ntreb cum póte viața d'a iubi,
 Viața d'a-nțelege, fară d'a Domni?
 Viața și Domnia sunt atât de bine
 Impreună strănse, Dómnă, pentru mine,
 Cât nu se mai póte d'astăđi viața-a fi
 Fară de domnie! voiú dar a domni!

Omul are-*n* viață sânta datorie
 A rēbda durerea. Ce dar pasă mie
 Daca sunt în lume mulți ce mă cărtesc?
 Vor peri cu toți cei ce mă lovesc!
 Numai al meu nume pe viitorime
 Va trăi! și mie, mie cu cruțime
 Mie se va cere socotēlă-a da
 Despre-a mea slăbire, de mă voiū pleca.
 Nu las singur tronul să fac bucurie
 Celor ce-l astēptă! veđi, e nebunie.
 Este slăbiciune. cugeiud așa!
 Voiū muri se pōte; dar eū voiū lupta!

Dómna (cu mustrare gingașă)

Tu iubesci domnia mai mult ca pe mine?

Domnul (cu prefacere)

Vai! a ta iubire sânt și dulce bine,
 Ca se se păstrede, cată să domnesc!
 Cine spune ție daca nu doresc
 A domni, ca mijloc se păstređ mai bine
 Dulcea ta iubire?

Dómna

Sē cređ eū în tine?

Tu n'ai trebuință, ca se te iubesc,
 De dómnia țerii: omul eū doresc.

Domnul

Omul đici, nu domnul? cătă rētăcire?
 Omul? dar ce-*i* omul fără de mărire?
 Fară-un mare nume, daca nu chiar lut?
 Tu iubesci dar latul cel nepriceput?

Forma ce se stinge? Decî a ta iubire
Cu sbîrcirea formii trece la sbîrcire?

(un seimen intră)

Seimenul

Dan visterul mare cu-altîi mai mulţi boierî.

Domnul

Spune-le se vie!

(Seimenul esse)

Dómnă

Ah! căci nu sunt erî!

Erî eram ferice !..

Domnul

Lina, fii în pace!

Ca să fii ferice tóte le voi face

SCENA V.

Domnul — singur

Iată ce-î femeia! faci ce vei voi

Prin plăcute vorbe care-o pot răpi.

Este ca copilul: un copil se-'nbună

Numai cu cofeturi, și femeia jună

Numai cu cuvinte dulci, de tinerețe

Ce vestesc ferice a sa frumusețe.

O ființă blîndă, o tu ce ne-'mpaci

Și-ale nóstre țile mai plăcute faci,

Pě-astă cale tristă ce se țice lume.

Bine cuvintată fii tu dulce nume!

SCENA VI.

Domnul, Dan Visterul, Mihalee armaşul şi alţii.

Domnul. (Către Dan Visterul.)

Ce sciri ai, Vistere? banul a sosit?

Dan Visterul.

Cu căderea nopţii, el e lăntuit.
A lăsat femeia într'un sat, în strae
Ţerănesci, copilul el l'a dat la lae
De ȝigani, ca dînşii pruncu-i investat.
Iar Mihai se prinse chiar la Calafat.
N'am putut ai prinde mai nici o hărtie.
Unchiul seü, Visterul Iane, lui îi scrie
Mai în tot d'auna... Roşii l'au urmat.
Ei hrănesc credinţa, este adevărat,
Ca se te restórne, *deü! nu ved scăpare
Alt de cât în mórte-i! orî care-'ndurare
Póte se te piardă. Domnii cei bătrâni
Işi scăpară tronul, rămăind stăpâni,
Numai, căci perdură cu repeđiciune
Pe boeri ce turcii domni voiaü a pune.

Domnul

Nu măi cruţ pe nimeni. Toţi căţi iam cruţat
S'au sculat asuprá-mi şi m'au turburat.

Fotache.

Bine đici tu, dómne, de nu vei ucide
Fără şovăire aste crude-aspidе
Ce rescólă ȝera spre boierii seü,
Tronul nu e sigur, nici cei bunî ai teü.

Domnul

Ei se scol, Fotache; dar ce-au ei cu mine?
Nu fac rėü la nimeni; din potriua, bine,

Fotache

Pré mărite dómne ! Ei îți port mânia
 Că nu le dai țera lor ca s'o sfășie.
 De le-ai da lor cărma , deū ! s'ar împăca.
 Dar atuncea țera s'ar și fărâma.
 Căci sunt lungi în ghiară , și n'au hărnicie.
 Sunt hrăniți de pismă și de nebunie.
 Ar ucide Turcii din aceste țeri,
 Și lă ar da cuvinte pentru resbunări.
 Este țera mică țera Romănescă ;
 Și e lungă , lungă sabia turcescă.

(pune mâna pe pept.)

Țera nu-î menită d'a se mai arma,
 Ci d'a trage plugul și d'a semăna.
 Țera ? dar e lunca. Ómenii ? plugarii
 N'are , nu , menirea némurilor mari.
 Sórta i e se fie , umilită-n viață.
 Minte ce a mai bună astfel dar nă-nvață.
 Sabia nu taie capul cel plecat.
 Astă bună minte țera a-scăpat.
 Dómne , tu faci bine de n'o scoli prin arme,
 Se-'n tăriți vrăjmașul , apoi se te sfarme.
 Leul care dórme se nu-l scoli din somn ,
 Astfel faci tu , dómne , esci un mare domn !

(Se inclină cu respect.)

Mihalcea Armașul (la o parte)

Cu ce nerușine grecul îi vorbește !
 Domni sārmani de minte ! cum îi amăgesce !
 Dacă câte odată Domnul chiar e reū ,
 Și mai rei sunt ceia din prejurul seū.
 Schimba-î ? reul încă nu se depărtedă :
 Unde-î înălțime , ripă se formedă !

SCENA VII.

Cei de mai n'ainte, un Seimen.

Seimenul

Aũ adus pe banul.

Domnul

Se-'l aducã aci!

(la o parte.)

Inima mĩ bate, mẽ voiũ semeți!...

(tare)

Sẽ vedem pe banul cum o sã vorbescã.

Fotache

Umilit, ertarea el o sã-ți cerșescã.

Domnul (cãtre Mihalcea)

Ce dicit tu, Mihalce?

Mihalcea

Nu pociũ sã sciũ eũ,

E mãrețe multã în sufletul seũ.

SCENA VIII.

Cei dinainte, Mihai banul cu garda turcescã intrã, avind brațele în lanțuri. El pãrtã costum de cavalier madjiar, pãru-i rãsurã pe umeri.

Domnul

Am gĩndit eũ, bane, sã te veđ în fãrã?

Pentru ce, vorbește? vrãi sã fugi din țãrã?

Vrãi se fugi, fugise și l sã mẽ p rãsesci

Ca să mergi cu Turcii intrigi se-mi urdesci,
Se-mă surpi din tronu-mi... Drept atâta bine,
Drept îmbrățișarea că ai avut la mine?

Mihai (Scuturînd lanțurile.)

Dómnne! nici odată eü nu ți-am mințit.
Asfel dar voiü spune tot că-am fost gîndit.
Voiü ca se-ți iaü tronul, însă nu, că-mi place,
Ci să fac printrînsul ce tu nu poți face.
Voiü a rupe lanțul țerii Romănesci.
Intre noi și Turcii, stăvilă tu esci.
Vrei să faci aceia ce Mihaii îți spune?
Fă! căci el și țera ți se vor supune,
Plini de fericire!.. imi vorbesci de mine?
Adevăr dicit, Dómnne, mi-ai făcut tu bine.
Când mi ai făcut bine, nu sciü cã-ai gîndit?
Sciü a mea gîndire eü când l'am primit,
Dómnne! nu-l promisem drept a mea tăcere
Când tu lași să mérgă țera la cădere.

Domnul

Și ce rău, imi spune, facem țerii noi?
Căci mărirea țerii însumi eü o voiü.

Mihai (cu intusiasm.)

Țerile-s robite, mai äntäiü de tóte,
Și-ale sparge lanțul mäna ta nu póte.
Conjurat pe tronüți de bărbați mici, rei,
Al teü suflet mare s'a restrîns prin ei.
Turcii pradă țera! numai este muncă!
Fetele din cóme florile lë-aruncă;
Junii tristi și galbeni, grijele îi sap.
Cei bătrani, pe gînduri, cletină din cap.
Mumele cu lacrimi p'ai lor prunci îi cată

Și le dic: „voi nașteți să fiți robi odată!
 Totul se-mlădie sub barbarul fer.
 Plângeri înecate se ridic la cer.
 Tu vorbești d'a țerii mindră strălucire,
 Dar o lași să-o facă cei ce n'aū mărire!

Domnul

Dar de cine, spune-mi, mă voiū ajuta?
 Voi cătați amī smulge tronul, viața, da!

(arată la boeri)

Daca sunt cu dînșii, vă muștrați chiar voă!
 Pricina voiū sunteți, nu tînjiți dar noă!
 De mă duc cu turcii, se nu-mi îputați!
 Către turci voi însuși óre n'alergați?
 Când tē aū prins Seimenii și tē aū pus în héră,
 Către turci tu, bane, tu plecasesi érá?

Mihai.

Că nu te susținem, dreptul ai vorbit,
 Căci în tot d'auna ai desprețuit
 Gîndurile nóstre pentru țéră bune.
 Că mergem cu turcii? cată dar a-ți spune?
 Noi le-'ntindem mânia ca să dobîndim
 Pentru țéra nóstră țelul ce dorim.
 Tu te duci cu turcii ca se ți faci domnie...
 Iată ce omórá biata Românie!
 A lua Dumnia, numai pentru ea,
 Spre a face stare, să-aibi de unde da,
 Spre-a umbla călare cu topuzu-n mână,
 Ocolit de óste Ungurá pagană,
 Spre-a purta o cucă și a se dice Domn,
 Și a trece viața de la prând la somn,
 Dómne, nu-ī acésta o mare domnie,

Cel ce face astfel, calcă datorie,
 Nu e-la-'nălțimea tronului stăpân,
 El nu poate dice că e Domn Român,
 Că prin bunătatea cerului domnesce,
 Că-î prin voia țerii, când țera-'njosesce:
 Sânta datorie unui Domnitor
 Este să mărască pe al său popor,
 Să unască tótă suflarea Română,
 Prin ne stinse lupte cu armele-'n mână,
 Erau mari odată Domnii ne-atârnați
 Căci mureau în lupte ca nisce bărbați.
 De acolo vine că acéstă țeră
 Nu plecase-atuncea fruntea sa sub fêră.
 Cea mai strălucită corónă la noi
 E cea ce-'n cinge frunți de Domni heroi.

Domnul

Și eu mă voiî bate pentru a mea țeră,
 Veți vedea cu ochii...

Mihai

De aceea dară
 Tu desfaci ostirea, țerii de Români
 Și aduci în locul cete de păgâni?
 De aceea domne, dunăreana țeră
 Sub a ta domnie Turcii o luară?
 Cel ce trece viața cu-acești venetici,
 Omeni fără țeră ce vedem aici,
 Cel ce în orgie cu femei çobóră,
 Pentru a lui țeră, Domne, n'o să móră.
 Țera vă plătesce, că să-o întăriți;
 Nu ca se o spargeți și s'o înjosiți!
 Ea nu e moșia domnilor în lume:
 Țera poruncesce. Domnul se supune.

Ce faceți voi ore de când vă-ntronați.
 Moleșiți Români și îi degradați
 Cu orgii, cu baluri, posturi întreite
 Ce pe a lor frunte cură grămădite,
 Cumpărând tăcerea, acestor argați
 Când la Turci voi țera pradă vreți s'o dați.
 Cine duce cărma? Domnul, și Români?
 Nu! ci veneticii ce trimit păgăni,
 Ce mănăncă țera și n'aū pentru ea,
 De cât cugetarea d'a o 'n genuchia.
 Și tu Domnul țerii, ce-ți dau Turcii ție,
 Ce-ți dau Curtezani? o tristă domnie,
 Un fel de putere de pachă turcesc,
 Te fac o păpușă, și ei stăpănesc!
 Și când le va place te sparg cu trufie,
 Și țera, sdrobită, d'a ta tyranie,
 Veđinduți-căderea, venind cu ferman,
 Lovesce din palme în fie ce an.

Domnul

Tu mă mușci pe mine, șarpe veninat,
 (către garde)

Il duceți d'aice!

(către armașul Mihalcea.)

Veđi a fi legat!

(Mihai esse cu garda)

SCENA VII

Cei mai dinainte, afară de Mihaiū.

Domnul

Ați veđut năpărca cē-am crescut în sîn?

Fotache.

Asfel se rescólă către-al lui stăpîn!

Dan Visterul

Este demn de mórte!

Domnul (căt're Fotache.)

Sfatul astă séră

Voiü ca se së-adune, banul voiü së piaräl

(căt're Mihalcea)

Tu Mihalcea, stränge óste de Seimeni.

Vë feriți de roșii, căci sunt mulți *olteni*.

Së chemați haiducii și së faceți scire

Turcilor căci póte se-'ntilnim lovire.

(Domnul esse pe ușa din stînga, cei alți prin fund, Mihalcea remăne încă)

SCENA VIII.

Mihalcea, Șingur

Lucrul se măresce! îl vor osîndi.

Domnul va se-l pérđă... Së vegheđ p'ací.

SCENA IX.

Mihalcea, Florica,**Florica**

Bunul meü Mihalcea, este-adevărát,

Că Mihai intrase în acest palát?

Mihalcea

L'am veđut aicea. Este-n închisóre.

Am veđut dorința cë-aü ca se-'l omóre.

Florica

Se-'l omóre? Cerul dar ne-a părăsit?
Ómeni! ne calcă. Ce dórë-am greșit?

Mihaicea

Pentru ce pe Domnul tu nu rogi, Florică?
De n'a prinde ruga, însă nici nu strică,

Florica

Së vorbesc cu Domnul? dar cë-ai cugetat?
Astăđi chiar aice-el a cutedat...

Mihalcea (la o parte)

Planul meü ast lucru il găsesce bine.

(tare)

Trebu! a më duce... vei së vii cu mine?

Florica

Voiü së veđ pe Dómna.

Mihalcea

O se vië-aci.

(esse)

SCENA X.

Florica, Singură,

Viața mea cu negru are-a se-n veli!
D'o gândire crudă sunt împovărată:
Ucigînd tiranul scap pe bunu-mi tată?

(Scóte uu cađit.

Ascuțit-i e virful!.. Cină-a cugetat
 Că pe virfu-i d'orme un amar păcat.
 Tremur! mâna-mi slabă sub cuțit înghetă.
 Nu, că-mi este frică să iîdic o viață ;
 Tremur la gîndirea d'a lovi p'ascuns!
 Este mișelie!.. Spaima m'a pătruns!

(pune cuțitul iar în briu,.)

SCENA XI.

Florica ; Dan Visterul.

Dan Visterul

Cum se rătăcesce tănăra Florică
 Singură la curte fără nici o frică ?

Florica

Frică? drept ȕici, Dane, căci ori unde esci,
 Cinstea se retrage... adevăr vorbesci.
 La tĕlhari în codri, o sărmană fată
 Póte ca se fie încă respectată ;
 Dar la voi, o Dane, nu poți a veni
 Fară mare frică. fără d'a roși.

Dan Visterul

Cine-i îndrăsnețul cĕ-a putut să facă,
 Tănăra copilă, fapta-i se nu țî placă ?

Florica

Tu !

Dan

Eū ? cum se póte ? astfel stăruie-ți,
 Dulcea-ni slăbiciune să desprețuiesci ?

Nu scii tu, copilă, vis de fericire,
Viața mea-n floresce în a ta iubire...

Florica

Tu iubesci, tu Dane? poți tu să iubesci?
Tu reînesci amorul chiar când îl numesci!
Crești tu că-ntr'un suflet învechit în rele,
În trădări, în intrigă, în păcate grele,
Unde-nu-î credință, unde nu-î nimic,
Tenăr, fraged, dulce, unde tot e mic,
Rece, mort, în care singură dorința
A domni, trăiesce, hrănesci tu credința
Că-o simțire dulce poate a mai veni?
Din gunoii, o floare, poate resări;
Dar în al tei suflet plin de rătăcire,
Numai poate nasce tânăra iubire!

Dan

Reu, gândesci, copilă, împotriva mea!
Cât ești de frumoasă, inima ți e rea,
Tu nu stimi p'acela care-te îndină?

Florica

Pociu se stimp p'acela care nu se stimă?
Dane! când duci gândul l'ale tele crimă,
Însuși tu, sărmane, spune-mi de te stimi?
Crima-î reu veștă chiar de cel cę-o face.
Știu în ce cădere sufletul tei ȝace.
Voiu vorbi, sărmane, numai de trădări
Ce pe to' minutul faci acestii țeri,
Ori voiu spune ție pentru-a ta rușine
Prădile făcute d'ai tei șerbi, de tine?
Intrigile tele?.. crești că nu știu eu
Că tu vei să pără părintele meu?

Caracteru-î nobil în neatárnare
 Nu ve place voă , inimî tãritóre !
 Unde nascã-un merit, voi îl abãteți ,
 El vã rușinéã, cãci voi nu-l aveți !

Dan Visterul

Tu me-nfrunți , o fatã?

Florica

Eũ te-'n frunt pe tine ?
 Fruntea ta mãi are loc pentru rușine ?

Dan

Respecteã mãnia-ți. Ai pré mult cuvint
 Sã-o reversi , copilã , lângã-un trist mormint.
 Pãnã mãne póte, banul a sã piarã...
 Sfatul , a sa mórte va rosti desérã.
 Lucrul merge bine. Acolo voiũ fi ,
 Ca se-î taie capul eũ voiũ stãrui.

Florica

Nu vei facã réul ce tu vii a-mi spune.
 Vai ! alinã dorul care te supune !
 Iatã , cer ertare ! Eũ tã am înfruntat...
 Nu bagã de sémã!.. tu tã-ai supãrat?
 Eũ sunt veđi , nebunã!.. ce ți-am đis réu ție?
 Mã cãnesc ! o dómne , ai mãrinimie !
 Esci... da ..bun , esci nobil!.. Spune-mi cã-ai glúmit ,
 Și ca se mã sperii astfel ai vorbit!..

Dan (Suriđind și riúicãnd'o din genuchie , cu jumãtate vocea)

Tenerã Florica , spanđurã de tine ,
 Sã trãiascã banul și sã fie bine...
 Đi-mi o vorbã numãi... el va fi scãpat!

Florica

Ți-mi o vorbă numai!... om nerușinat!

(trage cuțitul.)

Daca vre odată inima-mi in mine
S'ar josi să bată, Dane, pentru tine,
Veți cuțitu acesta? o va sfășia!
Scii tu ce se trece prin inima mea?...

(cu un aer de răutate.)

Eu iubesc un altul!

Dan

Taci te rog, nu spune!

Florica

E frumos și tîner ca sufletu-î june!

Dan

Oh! te rog... nu țice!

Florica

Suflet îngeresc!

Dema d'amea iubire, astfel îl iubesc!

Dan

Taci, îți dic! nu 'mi spune! ți'mi că ai spus o glumă
Se-ți resbuni! și gluma .. încă n'a fost bună.
Saū maî bine spune-chiar numele seū,
Voiū să sciū...

Florica

Sărmane! ca se-î faci lui rău!

Iată-l!

SOENA XII.

Cei dintâi: Stroe Buđescu,

Dan

El sã fie?...

Stroe

Eũ sunt; dar ce-ți pasã?

(cãtre Florica)

Tu, Florica dragã, în acẽstã casã?

Florica

Voi sã veđ pe Dõmna, voiũ sã-o rog, sciũ eũ!...

Stroe

Nu-ți mai perde timdul, mielușelul meũ,
Cãci ce põte face? iatã cine põte!

(aratã pe Dan)

Astãđi la voințã-ĩ se supun toți, tõte.

Dan (cu ironie)

Nobilul Buđescu astel a vorbit?
Cãpitanul țerii cel mai strãlucit,
Cãruia se-'n chinã Romãnia micã,
Și ce face curtea el cu spada stricã?

Buđescu

Daca curtea võstrã face tõte rãũ?

Dan

Vii se-'n frunți pe Dõmnul în palatul seũ?
Sunt Visterul mare!

St. Buşescu

Iar eü port o spadă ,
Cum şi un suflet care jugul nu degradă.

Florica (punîndu-se între ei. Către Stroe.)

Tată meü, e-'n lanţuri... nu-l întărita !

Dan (eşind ; la o parte,)

Va veni cuţitul şi la viaţa ta !

SCENA XIII.

Cei dinainte, afară de Dan Visterni,

Stroe Buşescu

M'a chemat la curte... are sfat să ţie...

Tu, să nu verşi umbră p'alba ta junie !

Sterge-acele lacrimi ce lă-ai respîndit !

Roa-n vieţuiesce câmpul înflorit ;

Dar acele lacrimi sunt o roă caldă

Care vestejesce ori ce faţă scaldă.

Pociü să veđ cuţitul în inima mea ;

Dar pe tine tristá, nu te pociü vedea.

Florica

A le tele vorbe pline de iubire ,

Varsa-'n al meü suflet dulce fericire...

Facă cel din ceruri ca sufletul teü

Se nu-şi piardă, dragă, dorul cald al seü !

Stroe Buşescu

Te-'n doiesci de mine tu, frumósă fată?

Numai pentru lupte tu vei fi lăsată.

A le lor cunune le doresc, ţi-o spuiü ,

Mîndre la picîore-ți ca se le depuiū.
 Care 'ar fi femeia că ar putea să fie
 Prin at tea daruri, d'o potrivă tie?

Florica

Stroe!

Stroe Buđescu.

Esci frumósă!  i sufletul te 
 Este un foc ce vine dela Dumneđeu.
 Dulcea mea mir s , suferă d'ați spune,
 Ceia ce me-'n pac  cu pr  cruda lume
 Unde tot  clin  fruntea sa sub dor,
 Este-a mea Florică, este-al ei amor.
 Visele dulci d'aur ale vieții sale
 Ea le r sp ndesce peste a vieții cale.
 Ca mărețul sóre ce revarsă lin
 Mii de mi de rađe peste al nostru s n.
 Oh! Florică dragă! nu-i a mea vedere
 Ce iubesce fața-ți plină de p' cere,
 Nu-i nici auzirea 'mi care s'a răpit
 Pentru viersuți dulce, t n r, fericit,
 Nu-i nici pipăitul care se r pesce
 C nd atinge p ruți, sóre ce lucesce,
 Nu-i nici mirosirea care sa-'mb tat
 De mirosu-ți dulce, fraged  i curat
 Ce ca o resur  sunu-ți r sp ndesce:
 Sufletul me  t n r, sufletuți iubesce!

Florica

Lasă p'altă dată vorbele d'amor!
 Sufletul me  geme sub al morții dor.
 Tatăl me  în lanțuri... Dómna numai vine!...

Stroe

Lasă grija tótă, draga mea, pe mine!
 Tatăl teü nu pierе, iar de va peri
 Cei trei frați Buđesti încă vor muri!
 Pentru dînsul țera tóta-ı intristată.
 Dar te-du d'aice, nuriósă fată!
 In palatü acesta nu! nu-ı locul teü.
 Póte se-te-'n frunte saü sе-ți facă rеü.

Florica

Nu mı e feică mie de nici o-'n fruntare!...
 Adıniore-ıncă..

Stroe Buđescu

Vaı! ce cugetare!
 Cе-aı țlis tu, copilă? spune lămurit
 Cine se te-'n frunte póte ar fi-n drăsnit?

Florica

Domnul... — Dan Visterul...

St. Buđescu

Este cu putință?

Florica

Stroe! fıı in pace, fıı in cuviință!
 Tatăl meü e-n lanțuri... tu veı amăna
 Timpul altă dată d'a me întreba...

St. Buđescu

Vino dar cu mine!

Florica

Viü; dar fıı cuminte!

(eı es)

SCENA XIV.

Mihalcea, (venind din fund,)

Timpul d'astăzi este... nu găsesc cuvinte!...

Stroe și Florica p'acolo-i ȕeresc ?

Iată doi, doi ȕngeri care se ȕubesc !

Am ȕubit ca dinȕii ȕn a mea junie.

Tinereȕe, vȕrstă de mărinitie

Unde duci tu sborul ? unde-ai aruncat

Visele frumoșe ce m'aũ legănat ?

Ai sburat ; și viaȕa-mi nu te mai astęptă.

Inima-mi la viersuȕi, nu se mai destęptă

Ea ȕmbătrȕneșce ca și lutul meũ...

Inșă vine Dómna... ce se-i mai ȕic eũ ?

SCENA XIV.

Mihalcea ; Dómna.

Dómna.

Singur ești, armașe ?

Mihalcea

Nu ! cu-a mea-n tristare.

Dómna

Trist ești tu ? ce grijă ai atât de mare ?

(Suspiniȕd)

Ne-'nsurat tu nu poți sę fi temător.

Tu nu știi cât este crud și reũ ast dor !

Mihalcea

L'a simȕit odată.

Dómna

In a ta junie?

Mihalcea

Negreșit. El stinge orî ce bucurie.
Imî aduc aminte cât am suferit,
Cât am plâns cu lacrimi... e ceva cumplit!
Inima sê sparge, viața nê dobórã
Și iubirea dulce însuși el omórã.

Dómna

Ah! vedî astfel este! bine-ai cugetat.

Mihalcea

Dómna, se-l cunóscã cum s'a fost uimat?

Dómna

Vai! tu nu scîi încã! n'ai aflat nimica?
Domnul meü iubesece astãdî pe Florica.

Mihalcea

Póte țî se pare.

Dómna

Este adevãrat.

L'am vedut eü insumî și l'am remustrat,
Chiar aici în casã. Ea vine sê cérã
Gracie cãci banul este pus în hérã.
Așî voi sê cađã capul lui Mihai
Și cu dînsul dînsa... se'mî resbun încã.

Mihalcea

Mórtea lui nu póte sêți aducã bine.
El murind, Florica Domnului îi vine:

Fară de părinte cari ar sprijini,
 Mai cu bună! voie o va dobîndi.
 Veî se-'n vingî cu totul gîndul astuî reû?
 Fă ca se trăiască părintele seû!
 Aî vorbirî bărbate, frumuseî aî rare...
 Caută în ele a ta resbunare!
 Fă ca se dea Dómnei ceia cê-ar da ei!

Dómna

Ale tele vorbe lumin ochiî mei...
 Da, eû am nevoie Mihaî sê trăiască.
 Mulțumesc, Mihalcea, voiû se viețuiască,
 Astfel dar voiû face. Oh! veđi tu ast dor
 Imî pălesce mintea!... așî voi sê mor!...
 Da! sê scape Banul! ea nu-il iubesc;
 Și cu tôte acestea, crud mē îngrozesc!

SCENA XV.

Dan Visterul (întrînd pe altă ușă,)

Ei sârmane Dane!... sunt nefericit!
 Stroe are doruî, și-ncă n'a murit!
 Inima ta, Dane, cade-'n putrejune,
 Cade-'n mișelie, cade-n moliciune.
 Ea iubesc p'altul, iar eû nu-l lovesc!
 Singur eû d'acuma mē desprețuiesc!
 Vai! puterea schimbă! inima ne-'nghiață!
 Mî a rēpit junețea! nu mai am eû viață.
 Numai prin trădare, intrigî, pēriciuni
 Mai trăiesc în lume, triste slăbiciuni!
 Vino, resbunare, înecata-'n sânge,
 Și cu giulgiul morții lutul lor il strânge!
 Dar ăntăiû lovesce pe cel tare-al lor!
 Banul a sê móră, saû de nu, eû! mor.

SCENA XVI.

Dan Visteru', Domnul,

Domnul

Singur esci, Vistere?

Dan

Cei alți vin îndată.

Domnul

Fația ta vestese minte turburată?

Ce ȳici tu?

Dan Visterul

Se-'n trébă când ne contenit

Cresce, cresce focul ce l'a respindit

Banul și Buȳesci? țera-i în mișcare,

România mică cuib de turburare

S'a sculat spre tine... tronul s'a clătit,

Tronul se déramă... Cei rēi n'aũ murit!

Domnul

Ce ȳici? cum se pôte?

Dan

ȳine și citește!

(ȳi dă o scrisóre)

Preda Stegărescu iată ce-mi vestese.

Domnul (citind)

Lucrul greũ îni pare! ce-i dar de făcut?

Se trimitem Turcii... nu perdē un minut!

Dan

Se trimitem turcii? ce ne folosesc
Pe cât capul certii încă viețuiesce?
Nu se vor supune, deci ne v'om lupta;
Sórțil unei lupte tronul vei lăsa.
Banul mort odată, toți se vor supune,
Fără se se lupte.

Domnul.

Vorbele-ți sunt bune.
Sfatul se se ție! banul va peri.

Dan

Dar Bușesci, Dómne?

Domnul

Ii v'om lánțui
Chiar acéstă nópte.

Dan (la o parte)

Planu-mi isbutesce.
C'uu Domn slăb, ministrul e cel ce domnesce.

Domnul

Ce ȓicî?

Dan

ȓic în mine că Domn ager esci,
Spre mărirea țerii, Dómne, se trăiesci!

Domnul.

Cu cei alți Bușescu voiü aici se vie:
Dupe sfat, se-l prinđă!

Dan

Asfel a să fie.

SCENA XVI.

Cei dinainte , Fotache ; Dima elucerul ; Visterul Teodosiū , elucerul Vintilă ;
Stroe Buşescu ; Mihalcea.

Domnul

Şadă fie care!

Dan (cătrec Mihalcea.)

De te va-'ntreba

Domnul , ce se đice priu popor ceva ,
De Michai , tu spune că-ı o sărbătóre ,
Că tođi vor se-'l vadă in spunđurătóre?..

Mihalcea

Nu-ı așa!

Dan

Ce-đi pasă?

Domnul

Dragul meū armaş ,
Ce sciri ai? ce đice ómenii-'n oraş?
Sunt voioşı să vadă pe Mihaı in fěră?

(Dan ı face semn să đică afirmativ.)

Mihalcea

Scirea că-ı in lanđuri , a căđut pe fěră
Spăimintind tot omul , tođi ılinguiesc ;
Iar pe tine , Dómne , tođi , tođi te tınjesc.

Domnul

Taci! nu scii nimica!

Mihalcea

Tu m'ai întrebat ;
Am răspuns aceia ce-î adevărat.
Nu miņț nici odată.

Domnul (cătŕe Fotache)

Dă citit ori spune ,
Mare logofete!

(cătŕe Mihalcea)

Tu n'ai semne bune
Se te duci departe!

Fotache,

Am se vĕ supuii...
Banul de Craiova...

Stroe Buđescu

Sciū cĕ-o sĕ ne spuî...
C'a voit sĕ fugă pĕriciuni sĕ pŕte
Pe la turci!... fugit-a sprĕ-a scăpa de mŕte.
El vrăjmași mulți are ce cumplit îl sap,
Cĕ-ar voi sĕ-l vađă măne fără cap.
Fuga-î nu-î o crimă! Cĕ-a sĕ dovedĕscă
C'a voit sĕ mĕrgă Domnul sĕ părască ?
Nu-ĕ nici o faptă : numai un prepus.
Deci la ce pedĕpsă pŕte fi supus ?

Dan

Cel ce-și lasă locul unde-î dregător
În ascuns și fuge , este trădător.

Stroe Bușescu

Nu ȳiceai tot astfel când din bătălie,
Când cu Radu-Popa, ai fugit in vie...
Esci michel!

Fotake

ȳici vorbe ce nu te cinstesc!

Sfroe Bușescu

Tu vorbesci de cinste? ȳeu! me retacesc!
Tu ce sub Petrascu cantași de pungă
Și mancași falanga, c'aveai mana lungă!

Visterul Teodosiu:

S'a schimbat Bușescu! dupe cum gîndesci,
Suntem toți netrebici?

Stroe Bușescu

Tu, Vistere, esci!

Iți aduci aminte? ai făcut se piara
Sub *Cercel* trei ómeni, cei mai buni din țeră,
Vornicul Mihale, banul Dragomir
Paharnicu George... și se nu me mir?
Te-ai spurcat la sânge cum se spurcă-o fera..
Este cald, Vistere, sangele de țeră...

Dima Clucurul

N'ai nimica, Stroe, ție-ați muștra?

Stroe Bușescu

Am și pentru tine cu ce te-n fera.
Sub feciorul Mircii dat-ai indemnare

De periră, Radu de la Drăgoesci
 Și-alți vr'o dece, dupe invitări turcesci.

Domnul

Dar nu-ți șade bine a-'n frunta, spătare,
 Sfetnicii Domnii! faci greșală mare!

Stroe Buțescu (rișind)

Astia sunt sfetnici? Dămne, vei să riști!
 Tera le dă tótă numele de *gîdi*!
 Când d'acești nemerici Domnul s'ocolesce
 Tronul se degradă, Domnul se-'n joscesce.

A trecut pe lume Domnul-Dumneșeu,
 Temelia veche, pudredă, cu grei,
 Tremură, se surpă; sceptrele d'aramă
 Se sdrobesc, și robii féerele sfăramă.

Audiți departe printre vint gemînd
 Sânta neatárnare noi idei vărsînd?

Impărații lumii, tari, puterici fórte,
 Se grăbesc se-'n pace ingerul de mórte

Insemnând pe stégul vechilor credinți
 Vorbele în locul de *tiranii* „*părinți*!”

Mumaî voi, slabi încă, orbî prin cugetare
 Stăruiți pe calea lumii cei barbare!

Omorînd pe banul cređi se-te-'n tăresci?
 Dămne, fie-ți scire, că mai mult slăbesci.

Tronul se-'ntăresce când pe fapte bune,
 Pe dreptatea sântă Domnii sciü a-l pune.

Nu stropiți cu sânge a le sale scări!
 Sângele drept nasce urî și rěsbunări!

Domnul

La vorbirea-ți aspră am avut rěbdare.
 De politici lucruri n'ai scii nță mare.

Lumea pentru tine pare chiar un raiu ;
 Omenii , toți îngeri ! slabe gânduri ai !
 Interesul este lanțul ce supune
 Și sub dînsul numai omul mișcă-n lume.
 Cugetele nalte de care vorbesci
 Sunt în tot-d'auna vise nebunesci.
 Toți le port pe buțe , ca se nă-amăgescă ,
 Când ei vor , sărmane , ca se ne lovescă .
 Banul cere tronu-mi ; luptă pept la pept ;
 Cată ca se m'apar ; este-al meu bun drept .

Stroe Buțescu

Domniî dinainte-ți ce folos avură
 Ucigînd boerii ? căci ei tot cădură.
 Nu vedeți voi ore morțile ce dați
 Că mai mult desvotă certele-'ntre frați ?

Domnul

Mă retrag în casă-mi se gîndesc în pace.

(Se scólă , toți îl imitădă.)

S'auđim de bine !

(Domnul ese prin ușa din stănga , făcând lui Dan Visterul semn se mai
 rămăie.)

SCENA XVII.

Dan — singur

Lucrul merge bine — singur el s'ucide.

(boerii es)

Domnul (revenind)

Să nu perdem timpul... trebuie a-l închide
 Chiar în astă nópte ! este îndărjit...

Ei vor se mi rădice viața, negreșit!
 Veți închide, Dane, cei alți frați d'odată!

Dan

Dar Florica, Dómne, a lui Mihai fată?
 E cu dînșii, póte se ne facă reu?
 Stroe, scii? el este drăgușorul seú?

Domnul (cu mânie.)

Asta nu se póte! sémănă minciună!

(la o parte.)

Ce lovire crudă!

(tare)

Sciú că-i cam nebună,
 Dar nu cred acésta...

Dan

Insumi am veđut.

Am veđut'o-'n brațe-í!

Domnul (la o parte)

Đeú! sunt abătut!

Dar lui ce îi pasă? póte c'o iubesc?

Il omor!... S'o-nchiđă? ce-mě folosec?

El o s'o vegheđe... heí! l'am priceput

De ce va s'o-'nchiđă!...

(tare)

Cum đici că ai veđut?

Ochii pot se-'nșale... se mi-o lași în pace,

Iar acuma plécă datoria-ți face

(Dan ese)

SCENA XVIII.

Domnul (singur)

Ea iubesc p'altul! chipul tericit
 Sub a lui vedere póte că-a roșit;
 Fruntea-î mindruliță ca plăpînda flóre,
 P'al lui sîn, ferice s'a-nchinat ea óre!
 Cine póte-amî spune? ale lor suflări
 S'aũ unit rēpite de lungi sārutări!
 Un fior de ghiață trupul meũ coprinde,
 Tremur! tot d'odatã fruntea mî s'aprinde!
 De ce nu sunt liber! tron neînblîndit!
 Pentru-o falã sécã tu m'aĩ lãntuit!
 Cum orî ce nemernic gîndul își robesce
 Pentru-un colț de pãne care lui lipsesce?
 Voi cãrțiți robia, ómenî negîndiți,
 Nu sunteți voi robi; Domniî sunt robiți!

SCENA XIX.

Domnul. Mihalcea Armașul.**Domnul.**

Ce-vei tu Mihalce?

Mihalcea

Dónee - tu voiesci

Ca se-'nchiđã 'ndatã pe trei frați Buđesci?
 Cē-aũ făcut Buđesci? cine mi-ĩ pãrãsce!
 Dómne, Dan Visterul scii cum îi urasce?

Domnul

Catã se-ĩ închidã! toți sunt trãdãtori.
 Tēra-ĩ înecatã de turburãtori.

Mihalcea

Toți ai tei ministri câți se deșirară,
 Țis'a-i că clocesce turburari-n țera
 Numai ca să pîrdă pe cei ce-i urăsc...
 Dómnne, dă-mi odată voie se-ți vorbesc?
 Eú ținém cu tine și cu tronul teú
 Cât nu póte ține nici un fratě-al seú,
 Căci era-i cu țera; astăđi nu mai esci!
 Astăđi dar în mine să nu mai gîndesci!
 Iacă-ți armașia! dă-o l'altul care
 Pentru un post își schimbă a lui cugetare.
 Și mai află, Dómnne, că m'am lepădat
 Ca să pociú cu cinste ca se tē combat.
 Cel ce stănd în postu-l ce-i incredințéđă
 Domnul, și-'n potrivă gînd reú îi păstréđă,
 E mișel! tēlharii nu-s'atát de rēi!
 Asfel nu fac însă toți ministrii tēi!

Domnul

Aste vorbe, mie nu-mi fac rea mișcare.
 Nu le laud; alții aibă-le-'n mirare!
 Eú mă mir de multa cuteđare-a ta!
 Și d'amea răbdare!... voiú mai cugeta!...

SCENA XX.**Domnul** singur.

E cinstit, dar simplu, cinste și prostie
 Un bărbat ne trebnic fac din el să fie.
 Dar se-nturn gîndirea către dulcea mea!
 Este timpú a merge; o voi mângăia;

Singură! căci banul este la-'nchisóre.
 Voiü culege-'n nópte astă dulce flóre
 Ge se desvoltédă... timpul estě-umbrit,
 Pare că mă-ndémnă a fi fericit.

FINELE ACTULUI I.

ACTULU II.

SCENA I.

O Cameră la Mihaî banul acasă,

Florica (Singură)

Nóptea-naintedă... Stroe nu s'arată!
Sfatul încă ține... ă sărmame tată!
Eū ghicesc durerea sufletului teū
Tótă-acea durere, părintele meū?
Tu ce mori, parinte, ca se scapi de fêră,
Aste turme róbe din acéstă țeră,
Cât frumosuți suflet cată a fi sdrobot
Când veți astă țeră, ast popor robit
Căruia dai viață și ne-atárnare,
La durerea-ți săntă stând în nemișcare!
Mai cumplită-î lumea de cât Iadul, deū!
Cel puțin în Iaduri, numai omul reū
Suferă! în lume cel reū viețuiesce,
Cel reū triumfédă; cel drept se muncesce!
Oh! nebun acela carē-a suferit
Și mai află traiul demn d'a fi iubit,
Viața nu merită prețul care-î face
Omul vino, vino, mórte, dulce pace!
Mórtea-î fericirea.. Dómne, fă sē mor!

(gîndinduse puțin)

Iartă, Stroe dragă, al Florichiî dor!

SCENA II.

Florica, Stroe Buşescu

Stroe (venind repede)

Dorul teü , Florica , e frumos ca tine !

Florica

Stroe ! vin ! ce scire porţi tu pentru mine ?

Stroe

Nuţi port nici o scire , păsărica mea...

Despre Banul măne dragă v'om vedea...

Florica

Ce se fac ai nostri ?

Stroe

Tu nu scii nimică...

Asfel , îţi voiş spune , dulcea mea Florică.

Me-ntorcém a casă de la sfat : d'odată

Veş de turci în umbră casa-'nconjurată...

Trec dar înainte... Ceş alţi negreşit ,

Câţi erau acolo s'or fi respîndit ?

Eü veniü a-ţi spune... şi d'aici m'oiü duce

Daca vei , aice pe toţi ai aduce ?

Florica

Fă ce ţi place ţie . Esci stăpănul meü...

Tot ce vei , ce-i bine , Stroe , voiş chiar eü.

Stroe

Ce vorbesci , Florică , juna mea mirésă ?

Eü sunt robu-ţi , dragă şi tu , mpărătésă !

Căci aceste lanțuri care tu mi ai dat
 Suut de ruje dalbe... Sunt dragi de purtat.
 Impărații lumii, dulcea vieții mele,
 Ar voi să porțe lanțurile tele!

Florica

Ah! amorul fraged, dulce-amăgitor
 Peste toate varsă fermec răpitor!
 Toate le ridică, le dumnezeesc!

Stroe

Ca să fii o dee, nimic nu-ți lipsesc!
 La privirea-ți dulce sórele-î gelos.
 Ruja, rușinată pléca fruntea jos.
 Dumneđeü, copilă, ti-a dat viețuire
 Ca s'aminte lumii mîndra-î strălucire.
 Omenii în tine cerul îl privesc,
 Sufletul teü varsă un parfum ceresc...

Florica

Stroe, ce dulci vorbe!

Stroe

Cât de dulci să fie,
 Pe Florica dulce tot nu mi o descrie.

Florica

Mă iubesci mult, Stroe?

Stroe

Daca te iubesc?
 O beție dulce! foc dumnezeesc!
 Sufletul meu sbórá către lumii senine.

Viata, mi se pare, că s'adună-'n mine.
 Timpul sbóia, fuge și din sborul seú.
 Pare că-mi șoptește de numele téeu!

Florica

Ce ciudate vorbe! ele-'mí par streine!
 Voiú se fiú iubitá cum escí tu de mine,
 Cum íbesce-un suflet nobil, íntept,
 C'un amor ce-'n suflá laudá, respect.
 Cum iubeáú părinții când cásatoria
 Incá fostá fíca-Cerului... júnia,
 Către bătranețe se póta vorbi
 Despre-a sa íubire fără d'a roși.
 Stroe, fie-ți scire, eú iubese n'ainte.
 Țera, neatárnarea, și p'al meú părinte.
 Se nu cați amorul cum la-mpodobit.
 In tragedii ceia care n'áú iubit,
 Poetií, — o bólá ínspáimíntátóre,
 Care negurédá-al inimií sóre,
 Care se fálesce cu tot cě-are reú,
 Cu tot ce-l cobórá dupe tronul seú.
 Face de se sterge însuși datoria,
 Tot ce nobilédá inima.....

Stroe

Beția

Care mă repesce, o suflesul meú
 E curată, sántá cum e Dumneđeú!
 Când se vie đioa când se đic eú ție
 Inaintea lumii: *Dulcea mea Sosie!*

Florica

Când acéstá țerá lanțu-sí va sdrobi.
 Nu voiú cresce pruncií robí în viața a fil!

Stroe

Suflet nobil ! sânge fără de prihană !
 Recunosc în tine nobila ta mamă.
 Lanțurile țerii se vor fărâma ,
 Ori voiü perde viața , jur pe viața ta !
 V'om scăpa pe banul ; îi vom da putere
 Să rîdice țera din a sa cădere...
 Capii părții nóstre merg se-î reunesc?...

Florica

Dute ! Dute ! Stroe !

Stroe

Merg ... dar , ce gîndesc ?...

Florica

Ce ? vorbește , Stroe !

Stroe

Tremur se vorbesc ?
 Eü mă duc la mórte. La ori ce-'ntimplare,
 Ingerul meu dulce , dă-mi....

Florica (Suriđînd)

O sărutare ,
 Póte ceri tu mie ? este cea dintăiü ,
 Dar aici pe frunte...

(Stroe sărută fruntea Florichii)

Eü aici remăiü.

(Stroe ese)

SCENA III.

Florica (Singură)

Au să vie-aicé ca se hotărăscă
 Planul de sculare... au să isbîndescă ?
 Vai! în astă nópte ei nu-l vor lovi
 În ascuns ? acésta încă póte fi.

SCENA IV.

Florica, **Mihalcea****Mihalcea**

Am veduț lumină ... tu veghedî îmi pare ?
 Ai cuvînt : durerea este fôrte mare,
 Ca se poți închide ochii, fata mea.
 Îți voiû da sciința în destul de rea.
 Dupe sfatul mare, ordine fu dată.
 Ca se prindă, dragă, pe Buđesci îndată.

Florica

Adevăr ? dar cerul nu-i vor ajuta !
 Voiû p'al meu parinte al îmbrățișa !
 Nu-pociû eû, Mihalce ?

Mihalcea

Să mai ai răbdare !

Florica

Al ucide. 'n umbră nu sunt ei în stare ?

Mihalcea

Póte... la Craiova i a trimis călăi
 Se-î ridice viața.

Florică

Omenii sunt răi!

SCENA V.

Cei dinainte. Dan Visterul

Dan (intrînd)

Ce ? p'aici, armașe ?

Mihalcea

Iată ce-ntrebare

Eū voiam a ți face ; dar cu ce-ntîmplare ?...

Dan

Am veđut lumina...

Mihalcea

Eū cînd am venit

Tot responsū-acesta l'am imbrobodit

Dan (cître Florică.)

Nóptea, s'adîncește, și Florică dulce

Încă priveghedă ne vrînd se se culce ?

Florică

Asta mă privesce !

Dómnă

Ce ? te necăjesci ?

Florică

Fac ce voiū în casă-mi... se nu te-ngrijesci !

Dan (către Mihalcea)

Lasămă cu dînsa !

Mihalcea

Nu-ți mai face muncă !

Dan (tot către dînsul)

Sunt al teū mai mare , îți dau chiar poruncă.

Florica

Sedî , te rog , cu mine ?

Mihalcea

Eū voiū sta p'aci.

Dan (către Mihalcea)

Te gîneesee bine , căci te voiū sdrobi...

Mihalcea (rișînd tare)

Iată marii țerii ! cînd printr'o trădare

Aū luat în mână cîrma , li se pare

Că lă-a fost venită de la Dumneđeū !

Că drept aū la dînsa , drept a face reū !

Drept se prade țera , se nedreptățescă ,

Drept ca se ne-nfrunte și se nă-umilăscă ;

Că-ar fi fost făcute , țeră și popor ,

Chiar de cer , sē fie o moșie-a lor !

Înțeleg ca s'aibă drept sē cîrmuiescă ,

Înțeleg ca s'aibă drept sē mostenăscă ,

Cel ce pentru țeră a făcut ceva ,

Fapte mari , frumoșe tótă viața sa ;

Dar nu pociū pricepe sē dau ascultare

Celor ce domină număi prin trădare ,

Ne purtînd alt merit de cît cã sînt furi
Saü se fure lasã!

Dan

Om nebun! injuri!...

Mihalcea

Care n'ãu alt merit de cît cã lipsesce
Cinste, ne'atãrnare! lipsã ce-i cinstesce!
Vai! amar de țera ce va suferi
Pe stãpani ca tine, fãrã d'a roși!
Cãci ea dovedesce, cã-i cu totul murtã!
Saü cã meritãdã amãrita-i sirtã.
Ați gãsit, Vistere, popul bun și blind
Și ve faceți jocul cum vã trece-'n gînd;
Il credeți cã móre, cã se degradãdã,
Cãnd el dórme numai și se cercetãdã.
Dar luați aminte a nu destepta
Leul care dórme, cãci vã va mãnca!

Dan

Ți ai perdut deü mintea pãn la nebulie!
Nu sciü ce mē ține de nu-ți dau eü ție
Ferele de brațe?... nu sciü cum mai esci
Mare-armaș, cãnd tronul blestemi și hulesci?

Mihalcea

Nu hulesc eü tronul, ci p'acea care
Îi degradã scara, prin a lor urcare.
Cum faci tu, o Dane, o stãpanul meü!

Dan (mergînd cître uşă şi chemînd)

Voi, haiduci, îndată!...

(Cître Mihalcea)

Te voiî face-eû!

(haiducii ungurî intră)

Dan (cître haiducii)

Voi, legaţi p'acestă! iar p'acestă fată

O duceţi d'aice!...

(haiducii se reped cître Mihalcea. Acesta trage Sabia, rînescă caţi va,
cei se retrag.)

Mihalcea

Înapoi! căci, iată!

SCENA VI.

Cei dinainte, Domnul.

Domnul

Ce se trecë-aice?... Dan!... Armaşul iar!

(haiducii es)

Mihalcea

Vre se mē gonéscă într'un chip barbar.

Vre se ducă fata ca s'o-nchidă...

Domnul

Óre?

Dan

Minte!

Domnul (căt're Florica)

Spune mie, drăgălaşă Flóre ?

Florica

Drept a şis armaşul.

Domnul (căt're Dan)

Dane ! ce-ai făcut ?

Îţi vei perde capul... mergi, om prefăcut !

SCENA VII.

Domnul, Florica, Mihalcea.

Domnul

Teneră copilă, Domnul cerë-ertare
Pentru Dan ? veđi, este negreşit uitare
De respect din parte-î catrë-acet cămin !

Florica

De nefericire sufletul mi e plin :
Nu se mai rënesce... Dă-mi p'al meu părinte ?

Domnul

A se-î veđi îndată ce vei fi cu minte.

Mihalcea (a parte)

Ce-şi va perde mintea ! o tirani tirani !
N'aţi schimbat nimica de veacuri de ani !

Domnul (căt're Mihalcea)

Poţi să plecî !... aicea nu mai trebuiesci ,

Florica (căt're Mihalcea)

Ce auđ ? vei óre se mă părăsesci ?

Mihalcea (căt're Domn)

Voiü pleca în urmă ..

Domnul

Cađi în nebunie.

Mihalcea

Së veghez asupra-i eü am dăt'orie.

Domnul

Se vegheđi asupra-i, în potriva mea?
Negreşit, ca mintea ți se face grea ..

Mihalcea (cu mirare)

Dómne ! ce ceri mie este înfruntare,
Umilință crudă... Cere îndreptare.
Sunt armaş dar scie numai Dumneđeü,
Sunt armaş al țerii, iar nu robul teü.
Sunt l'a ta voință, t'e ascult, se cade;
Dar nu și la fapte ce aü se degrade!
Fapte ruşinoşe ce nici n'am gîndit.
Mai äntäiü de tóte eü sunt om cinstit.
Dar o sciü că cinstea n'are drept së fie
Unde e puterea, iamı ce mi äi dat mie!
Ia ce este-al vostru : armaşia mea;
Cinstea însä, dómne, nu mi-o poți lua.

(Scóte Sabia și o aruucă la piciórele Domnului.)

Și acum sunt liber ! ô ce fericire ;
Se s'abată jugul dup' a ta gîndire !
Pare că în lume din nuoü am venit !

Flórica

Este fericire së rămäiü cinstit.

Domnul (cu ironie)

Iți lipsește numai clopoței pe spate
Și mai mulți din palme furios ați bate.

(devenind serios)

Veți plăti cu capul nebunia ta!

Mihalcea.

Măne și-astă noapte eu aici voiți sta.

Domnul

V'om vedea îndată!

(Domnul ese)

SCENA VIII.

Mihalcea ; Florica

Florica.

Mulțumesc eu ție!

Suflet mare, nolib în mărinimie!

El s'a dus s'aducă turci din garda sa...

Fugi curind...

Mihalcea,

Florica, nu te voiți lăsa.

Voiți muri mai bine! îmi aduc aminte,

M a scăpat de mörte bunul teu părinte

Intr'o bătălie... viața-i sunt dator:

Pentru a sa Florică voiți acum să mor.

Florica

Iți păstrează viața pentru al meu tată,
O se-ți trebuiască... plécă acum îndată,
Oh! te rog, Mihalcea?

(Îi ia mână)

Tu de vei scăpa,
Pentru el, Mihalcea, poți să faci ceva...
Dute! nu te teme! port cuțit în mână.
Este încă timpul când ori ce Română
N'are trebuință spre ași resbuna
Prin bărbați, rușinea care-ar încerca.
Ea pădesce cinstea; singură-o resbună,
Și acéstă paďă este cea mai bună...
Dute!

Mihalcea

Fieți voia, dacă astfel vrei!

Florica

Plécă! tii pe pace, am ómenii mei...

(Mihalcea ese)

SCENA IX.**Florica** (Singură)

Domnul o se vie... are se-ntelnescă
Pe Budești aice.. viață omenescă,
Cât esci de amară! până la mormint
Ca s'ajungi ce lupte aici pe pămint
Bietul om nu are, tóte pentru mórte!...
Sě răbdăm dar jugul durerósiu sórte.
Cine scie óre pentru ce-am născut.

Dumnezeu el scie de ce nă-a făcut,
El dar îngrijască de a lui făptură.
Să primim lovirea fără de murmură!

SCENA X.

Florica; Domnul cu Turcii.

Domnul

A fugit?

Florica

D'atuncea.

Domnul (către Turcii.)

Voi acum, plecați?

(Turcii es)

Iată și ai noștri credincioși soldați!

Florica

Turcii? tristă sôrta unui Domn Român

Ce nu afla sprijin de cât în păgân!

Și mai tristă încă celui ce domnesce

Cu streină ôste care-l ocrotesc?

Unul ca acela, de Români urît,

De streini adesea e desprețuit.

Când un Domn își perde dragostea în țără,

Își slăbesce încă sprijinul d'afară.

Cei streini te apăr, cât esci apărat

De ai tei; te lasă când esci lepădat.

Mai curînd streinul pe un om jertfesc

De cât pe un popor...

Domnul (apropiindu-se)

Ce te amăgesce?

Altora le lasă astfel a vorbi!

Viața ta e viața crinului d'o ți;

Strălucesce-'n lume și ne-'mbată dulce

Că-a ta frumusețe ce pe vînt se duce!

Florica

Dómnne! este nópte... vorbele n'au loc!

Domnul

Nópte în aintea astor ochi de foc?

Florica (Strigînd fata din casă)

Daca-ți place vorbc, sê ți trimit pe cine...

(Cei din ainte: Maria)

Florica

Ședî aici, Mario, și de vorbă-l ține!

(Ea fuge p'o ușa din stînga)

SCENA XI.

Domnul; Maria,

Domnul

Deci, me dete-afară!

(cătrec Maria.)

Scii tu cine sunt?

Maria

Tu esci Domnitorul din acest pămînt.

Domnul

Veți să fii avută ?

Maria

Eă ? oh ! ce plăcere !

Domnul

Ține astă pungă, voiü a ta tăcere :

Se m'ascund aicea unde va , primesci ?

Maria (respingînd punga,)

Dómne ! ține-ți punga. Reü 'mă bănuiesci !

Nu voiü face-acésta... póte ca se-mi strice.

Când oi face ruga serii, ce voiü dice ?

Domnul

Ce ? mai rogi tu cerul ? pre sufletul meu !

Ce-a făcut din tine bunul Dumneđeü !

Se tē-'nchină tu încă la înalta pólä ?

Te-a făcut urită, te-a făcut schidólă ;

Cine-ți vede fața, trebuie a sci,

Simte ne plăcere de a te privi

Asfel că în lume tu esci ca o mórtă

Nimeni n'o se lege sórta cū-a ta sórtă.

Maria

Trist vorbesci, tu dómne; dar, deü ! ai cuvînt !...

Am născut urită... și-'ntristată sunt !

Insă lumea măne óre ce-mi va dice ?

Domnul

Lumea ? Oh ! dar lumea te-a făcut ferice ?

A-'ngrijit de tine de când ai născut ?

Ți-a fost sete? lumea óre te-a sciut?
 Ți-a fost fόμε, lumea te-a-ntrebat pe tine?
 Datuți-a mijlóce cum sê fi tu bine?
 Măne de vei perde ochii, vei peri
 Nimenea de tine nu va îngriji,
 Și mai ai tu grijă de o lume crudă
 Ce-va ȃice măne? cautăți de trudă!
 Veđi a ta stăpână? lumea ta pe ea
 A-'ncărcat de daruri, o copila mea;
 Laude cinstire, ȃestre ce se póte,
 Nu sunt pentru tine; pentru ea sunt tóte.

Maria

Dómne! mult ȃici bine! tocmai cum simțiam,
 Și cum a o spune astfel nu putem.
 Intră dupe ușă și se fi fêrice!

(ia punga.)

Domnul,

Bine! tu vei spune că-am plecat d'aice!

Domnul (la o parte)

Aur! crudă cheie ce o potrivesci
 Pe orî ce mic suflet! numai tu domnesci?
 Ție se închină tot ce-aici în lume,
 Viețuiesce, are o ființă, nume.
 Domnii și-mpărații! Tu faci a uita
 Patrie, virtute, prin puterea ta!
 Unde esci, acolo viața înflorește,
 Ochiul lumii vine; acolo ȃimbesce
 Orî și care suflet, laurii-omenesci
 Se depun acolo unde te găsești!
 Sufletele slabe tu le faci se cadă

Și pe toți, prin tine, toate se le vadă.
 Tu ești ce Idolă ce-î ce te hulesc
 Unde nu ești, cei mulți, tot disprețuiesc!
 Vai de omu-acela care nu te place!
 Căci singurătate lângă el se face!
 Tu atragi la unii, rude, ospți iubiți,
 Lipsa ta-î gonesce...

Maria

Dómnne! vè grăbiți!

(Dómnul se ascunde dupe Cortină ce învelesce o ușă)

SCENA XII.

Maria : Stroe Radu, Preda Buđesci, Calomfirescu, și alți conjurați.

Stroe (cătrefe Maria.)

Unde e Florica?

Maria

Merg a o chema...

Stroe

Spune-î că Buđesci vin spre a cina.
 Cu Calomfirescu!

Maria (la o parte.)

Dar cel dupe ușă?

Calomfirescu

Ce sbărecesce nasul ast chip de păpușă?

Stroe

Lasă-o, Calomfire, n'o mai ameti!

Preda

Manta, Baba Novac, óre n'ar veni?

Radu

Eū le-am đis sē vie..

Domnul (dupe uşă)

Ce vor ei a face?

(Serbii prepară o masă pentru cină pe care pun bucate, vin etc.)

Calomfirescu (privind pe şerbii)

Iată nisce mutre ce nu pré îmi place!

Sémână iscóde!..

Preda

Şerbii-n Bucuresci

Cei mulţi sunt iscóde.. datine grecesci

Radu

Spun că le plătesce astă meserie

Dîndu-le prin case voie de hoţie!

Stroe

E sistem şi-acesta, asfel e cu toţi.

Fiţi de partea nóstră, apoi fiţi chiar hoţi!

Dar sē ai tu frunte mindră şi curată,

De nu esci cu dînşii, fruntea-ţi e pătată!

Cela ce nu fură când e dregător,

I se dă numire de resvrătitor.

(ridînd)

Strică meseria!

Radu

Ce n'ar da să scie
Că suntem aici!

Preda

Póte că o se vie?

Calomfirescu

Pe aici să vie? mă cam îndoiesc.
Câți or fi la număr, eă mă-mpotrivesc.

SCENA XI.

Cei dinaînte; Florica.

Florica.

Ve puneți la masă!...

Calomfirescu.

Vino lângă mine,
Dulce verióră?

(șed toți la masă)

Florica.

Nu me simț pré bine!
Nu cinez.

Stroe.

Florico, să te îngrijesci,
 Măne, cine scie, ai să pătimesci...
 Curtea să silește pe Mihaî să sfarme.
 Măne dar poporul îl chemăm la arme.

Domnul (de după ușă)

Hem? ce ȳice 6re?

Calomfirescu.

De va cuteza
 Să'l ucigă, lucrul alt drum va lua!

Stroe.

Țera numai p6te suferi o stare
 Care o sdrobesc! rana este mare!
 Turci sunt în țeră, pradă și omor:
 Tot închină capul sub cuțitul lor.
 Domnul pus'a darea cea neauȳită,
 Să dé tot țeranul câte-un cap de vită.
 Turcilor! bogaȳii daų pentru săraci,
 Căci numai sunt vite!... Cete de Mirzacî,
 Pradă ce remene! Satele, lăsate,
 Cărdurî mari de ómeni umblu speriate,
 Flămēnzind p'o cale ce nu are țel,
 Dacă nu, să plece capul sub oțel.
 Geniul de m6rte astăȳi învelesce
 Patria lui Mircea! Inima slăbesce!
 ȳece saci de aur Domnul e dator.
 Cine îi plătesce? ast serman popor!
 Cel ce are stima țerei sele, pere;
 Nu îl vede bine cei de la putere.

Cel ce pradă țera, e înbrățișat!
 Cel ce vinde țera, este lăudat.
 Fata, sóța, muma de Turci înfruntate
 Sunt sub ochi nostri; case despoiate.
 Și moșii răpitate de acei mai mari!
 Și cu toate astea ei sunt încă tari!
 În această țără nu-mai este viață?
 Numai e o țintă? inima înghiață!
 Dacă este viață, pentru ce tăceți?
 Ce asceptați voi încă? ore nu aveți,
 Pe a vóstră frunte încă îndestulă
 Urmă de durere, de rușine, hulă?
 Dacă n'aveți viață, încetați să fiți,
 Căci l'al vieței sóre numai trebuiți.
 Cind un ném nu are datorie 'n lume,
 Nu mai trebuesce! pără al seú nume!
 Dacă din potrivă viață mai aveți,
 Alergați la arme și pe Turci cădeți!

SCENA XII.

Cei d'înainte; Mihalcea, Manta. baba Novac.

Stroe.

Baba Novac! Manta și Mihalcea, iată!

Mihalcea.

Fraților! o viață am ș' o daú ferice,
 Ca să cadă jugul Turcilor d'aice!
 Să murim odată! Eú nu voiú să per
 Gărbovit de friguri, ci d'un nobil fer!

(Ei închină.)

*

Stroe.

Frați! paharu-acesta lui Mihaî închin!

Toți.

Să trăiească Banul!

Mihalcea.

Dati'mi mie vin!

Să trăiască Stroe! și voi, fiî de țeră,
 Ve uniți cu toți, să scăpăm de fēră,
 Pe acēstă mamă ce'i a tutulor;
 Și uitați voi ura ce-a fost în popor
 Și boeri; n'ainte să scăpăm pe țeră,
 De păgînî; vrajmașii țerei sunt afară!
 Nu cîrtiți asupra Domnului, o frați,
 Domniî pe tot anul sunt de noi schimbați,
 Și de toți se plinge țera romînescă!
 N'a putut nici unul să o mulțumescă.
 De sunt rei, nu este pricina din ei.
 Ei sunt, o urmare, o copii mei.
 Din robia țerei către Turci. Vreți bine
 Ca să scape țera d'ori și ce asprime?
 Ve uniți cu toți, spargeți jugul reu,
 Dela Turci! acesta este drumul seû.
 Reul e în țeră, dar pricina'i vine
 Ađi ca tot-d'a-una dela țeri streine.
 Când vom sci a sparge jugul venetic,
 Nu ne vom mai plînge, deû! întru nimic!
 Nici de Domniî țerei pentru nepăsare,
 Nici de capi țerei pentru-a lor trădare.
 Sunt cum sunt streinul care îi numesc,
 Ori îi scot; alégă'i némul romînesc.
 Însă némul singur, slobod, fără dare

De vr'o socotélă la streinî orî care,
 Și cu legî făcute numai de români,
 Numai de ei singuri și de tot stăpîni,
 Și atunci și Domniî vor lua schimbare.
 Și dptatea sântă, chip de desvoltare.
 Când să veđ eü încă frațiî mei români
 Apărând cu peptul țera de păgîni?
 Acvile străbune fluturând p'ostire
 Ș' aretându'i falnic calea la mărîre?
 Ast-tel ca un mîndru suflet strămoșesc?
 Cete după cete voiü să le privesc
 'Naintând la luptă! armăsari în spume
 Ca o vijelie năpădînd pe lume,
 Spulberând vrăjmașiî sparți și umiliți,
 Și notând în sânge până la copiți!

Domnul (după ușă.)

Îți voiü da eü sânge!

Baba Novac.

Ce ostăși aveți.

Stroe.

Doă mil de Roșiî toți aleși băeți,
 Cete de credință de Mihaî formate,
 Toți din Oltenia... inimî infocate;
 Acolo e viața țerei romînescî!
 Cum și viitorul!...

Mihalcea.

D'acolo tu escî,
 Stroe! țera mîndră! țera vitejescă!
 Acolo trăiesce viața romănescă.

Acolo românul încă e armat.
 Dulcea moliciune încă n'a intrat
 Unde aũ locașul cetele române
 De viteji. Trecutul acolo rămîne
 Încă 'n amintire, mîndru răpitor,
 Și le-aduce aminte datoria lor.
 Acolo femeea creșce cu mărire
 Fii, le însuflă nobilă iubire
 Pentru țeră, arme, lupte c'un cuvint;
 Acolo bătrîni încă tineri sunt
 Prin a lor simțire. D'acolo odată
 Are să se 'nalțe stéoa asceptată,
 Stéoa României.

Stroe.

Fie cum grăiescî!
 Dar acéstă țeră ce atât iubescî,
 Este mică: némul ca să se mărăscă,
 Cată cu Moldova, ca să se unescă,
 Sub un singur sceptru! În unirea lor
 Este România, este viitor!
 Noi să'î dăm iuțimea, eă a sa tărie,
 Oameri sei harnici!...

Domnul (după ușă)

Și un junghiū eū ție!

Stroe.

Al lui Ștefan sceptru fu neatărnat:
 Nimenea, prin arme, nu 'l-a sub-jugat.
 El dar să ne fie sceptrul de unire!

Domnul (ascurns.)

O să'ți daū o țépă ție, spre mărire!

Mihalcea (căt're Stroe)

Când aũ să ajungă roșiorĩ tei ?

Stroe.

Să ascéptă măne.

Domnul (ascuns)

Măne?... o călci

Stroe.

Măne ? cine đice ?

Florica.

Viersul e strein ?

Stroe.

Cine se ascunde în acest cămin ?

(Stroe și Calomfirescu iaũ luminări și caut în cămără ; găsesc pe Domnu după perdé.)

Calomfirescu.

Însu'și Domnul țerei !

Domnul.

Eũ sunt...n'aveți frică !

(căt're Florica.)

Cer ertare ție, tineră Floricã ?

Florica.

Cine 'ți arătase locul ce aveai ?

Domnul.

Aurul deschide pórta chiar la raiü,
După cum ñic popii.

Florica.

Vai! acéstă fată!

Domnul (căfre oaspeți.)

Și acum sciü tóte...ve ert astă datá.

(la oparte.)

Până diminéță ..trebuie să scap.

Preda.

Tu ne erți? esci sigur chiar de al teü cap?
Unde'ți sunt spahii? chiamă'i să soséscá
Să te scape!

Domnul (după ce sună intru'un fluer)

Domnu-o să vorbéscă!

Preda.

Iacă nu s'aratá, ñeü cá te-am rămas!
Ast-fel sunt streinii, la necas te las.

Stroe

Ce mai ñici tu Dómne?

Domnul.

Plin sunt de mirare!

Stroe.

Tu sciï prinsul nostru și prin o trădare...
Am avé dar dreptul viața să'ți luám;

Dar eu altă viață vrem să o schimbăm.
Pe Mihai dă'1 noă?

Domnul.

Pe Mihai? mai bine
Volu muri eu însu'mi.

Stroe.

Cugetă la tine!
Ai să mori îndată, scrie că Mihai
Este liber! scrie. Să căscigi în căi
De nu stima noastră, dar recunoscință
Dela noi!

Domnul.

Acésta e cu neputință.
Spre a scri ertarea lui Mihai, ar fi,
A mea destronare chiar a dovedi.
Asta nu voiū face! Redicați'mi mie
Viața, dar nu tronul, nu a mea domnie!
Înțeleg eu încă a numai trăi,
Nu 'nțeleg eu însă a numai Domni
Cât voi fi în viață!

Mai mulți.

Trebuie să piară!

Stroe

Suflet de voință și tărie rară .
Și de slăbiciune cum n'am întilnit !
Însă cum se face, tu ce ai iubit
Cu așa putere tronul și Domnie
De nu faci mari fapte , sprijin ca să'ți fie ?

Și faci din potrivă totul să slăbesci?
Inșă este timpul ca să hotărăsc!

Domnul.

Asta nu se pôte! nu voi! nici odată!

Stroe.

E pecat că nu e inima'i formată
Spre al țerei bine, în țaria sa!
Humă de mărire acolo era!
Dómne! fie'ți scire că noi nu'ți vrem ție,
Nu vrem noi a'ți smulge nici a ta Domnie
Nici chiar a ta viață! Vrem să dovedim
Și ăntiū cu viață'ți, noi o mărturim.
Tu esci liber, dute! și de vei domnia
Să se prelungescă, caută țaria
In iubirea țerei și in fapte mari;
Nu in turci!

Domnul (la o parte)

Aceste umilinți amari,
Cu al vostru sânge aū ca să se spele!

(tare

Ast-fel dar sunt liber?

Stroe.

Fără de tocmele.
Noi țiam dat o pildă că putem a fi
Mari, tu poți dintr'insa a te folosi.

Florica.

Stroe, astă faptă 'mi-este dragă mie;
 Mîndră e de minte și mărinimie!
 Pe al meu părinte pôte 'laî scăpat!
 Domnul va răspunde, creq, neapărat,
 Tot atât de nobil?

Domnul (la o parte)

Prin spîndurătore!

SCENA XIII.

Cei de mai n'ainte: Dan Visterul

Dan.

Dar aici, de sigur este sărbătore?

Domnul (cu ton schimbat)

Ce mai diceți ore, voi mărinimoși
 Ertători? perdurați pașii cei făloși?
 Vorbile pompoze! îmi mai dați ertare
 Spre a mi da o pildă, a sci să fiu mare?

(cătore Dan)

Dane, să inchiđă pe aceatî tēlharî!

Dan (cătore gardă)

Îi legați! Îi duceți!

Stroe (trăgănd Sabia)

Inapoî, barbarî!

(cătore conspiratori)

Să murim cu toții! Viș se nu ne prindă!

(toți trag săbille, Domnul fuge, turcii sunt respinși afară.)

SCENA XIV.

Camera la Florica.

Domnul, Florica leșinată pe un pat.

Domnul

A scăpat Bușescu Stroe... tréba-î rea!
 Dar acéstă fată acum este-a mea.
 Iată-o leșinată în a mea voință.
 Casa ocolită de Seimeni de rînd.
 Iată-acéstă mindră, înger fulgerînd
 Frumuseți sub pașii! dîna ne-'mblîndită
 Ce părea pe vînturi din ceruri venită,
 Iată-o la voința amorului meu!
 Fragedă Căpriță în ghére de leu!
 Măne diminéță Vulturul puteric
 Va cădea sub ferul gîdelui nemic,
 Și a lui albă puică cu bălae cene
 Va lăsa pe sinu-mi albele ei pene
 În acéstă nópte! și acum, voi junî
 Ce mureați d'amorui ca nisce nebunî;
 Și tu, mindre Stroe tu mare Vistere,
 Ce spre bătrănețe mai viseși plăcere,
 Voi că ca p'o dee erî o-nconjurați
 Vă rămăne-acuma să vă spîndurați!
 Le-am răpit eu prada dulce de la gură.
 Oh! cât de frumósă este-a ei făptură!
 Vă uitați. Ce fermec! peliță de crin,
 Păru-î riú de aur; statul un anin!
 Gura-î ca garófa ride și miróse!
 Fiice a le noptii, curgeți voi frumóse

Și cu dragi mistere Coperiți ast loc
Unde dulci dorințe vin, plutesc, se joc!

SCENA XV.

Domnul ; Florica leșinată, Dan Visterul.

Dan (intrind și vedind pe Domnă lângă Florica leșinată, trece în vârful picioarelor și se ascunde dupe cortina de la ușă.)

Pentru ce, o mörte lași tu viața mie,
Ca să veđ cu ochii astfel de urgie!
Ce vrea el să facă? óre-ar gîndi
Printr'o mișelie, crudă?... va muri!
Iele și Rusalii, duhuri stricătóre,
Alergați, luați ochi . mări și picióre!

Domnul (resfățind pörul Floricii.)

Nu se mai tređesce!... Iată dalba Stea
Ce-mi luci odată la vederea mea,
Ce mă-atrase dulce prin a sa đimbire
Și se stinse iară în a sa lucire!
Iată o astă dată, o privesc, o țin;
Măna mea resfață umeru-i de Crin,
Este-a mea... Suspine, lacrimi, nici strigare
Nu pot să o scape... sinul ei tresare...
Se destéptă?...

(afară se aude tünete și lucesc fulgere repetate. Vijelia mare începe.)

Dan (de dupe cortină)

Capu-mi arde, ameteșc!

(Scóte un cuțit pe care îl ține în mână)

Măna ta spurcată, mănați ce ureșc
Tu nu o vei pune pe a sa făptură

Saă mă jur pe ceruri, cu o lovitură
Să te duc la Iaduri!...

Domnul

Vis desfătător

Ce avuiū în viață! astăzi ridător
Te-'nvîrtesci ca norul arii Senine,
Te opresci asupra-mi și reversi pe mine
Ploie-adevărată de dulci fericiri...
Să nu perdem timpul!...

Dan

O amari lăvirii!

(Dan apucă o luminare aprinsă și pune foc casii. Tunetele se îndesese. Flacăra Inundă Scena.)

FINELE ACTULUI II.

ACTULU III.

SCENA I.

Când se ridică cortina, doi țircovnici cu plete lungi. — O sală la Mitropolie

Antăiui țercovnic

Se-'ngrijim de Sală

Al doilea țercov.

Cinē o sē vie?

Ant. țerc.

Pacha din cetate. Dar ce-ți pasă ție.

Al doilea țerc.

Ce îmi pasă mie? nu știu ce sē spuī,
De trei țile-'ncōce multe eū vēduī,
Banul din Craiova este-n închisōre,
Turciī sunt sub arme; seimenī-n picioīre.
Poporul pe podurī cete! se adun
Și vorbesc pe față... nu e lucru bun!
Chiar în astă nōpte dupe cum îmi spuse
A lui Banu casă arse.. focul-puse
Turciī! pe aprōpe sē arđă în foc
Domnul și Visterul-aflați în ast loc.
Și Florica fata banului se țice...
Ce cātase Domnul nōptea pe aice
La o biată fată?...

Ant. țercov.

Veđi de tréba ta
 Și de grija țerii nu te turbura !
 Dumneđeű , sărace , te-a ursit pe tine
 Ca să pleci cerbicii către fie cine...
 Tu n'ai viers !...

Al doilea țercovnic

Ei măre ! iată și alt stăpăn !
 Se n'am grija țerii? dar eű sunt Român.
 Nu sunt grec ca tine... Eű merg la ostire !
 Cel sărac nu are și el o simțire ?
 Spune, ori ce-ți place. Dumneđeű m'i-a dat
 Cuget și simțire când m'a înviat.
 Astfel o se cuget, o se simt înca!

Antăiul țercovnic

Măre ce schimbare ! esci d'ai lui Miha!

Al doilea țercovnic

Iacă om de trébă, nu ca...

Antăiul țercovnic.

Dal de tine ?
 Ai făcut ? se mergem ! veđi , Vlădica vine!

(ei es)

SCENA II.**Mitropolitul Singur.**

(întră pe gânduri și șade pe un jeț. Este îmbrăcat în Stroe de reșaqi de munte.)

Mitropolitul.

Ce voiesce pacha?... al țerii păstor
 Eă, sê fiă călăul și unelta lor?
 Că sê umilêscă țera și domnia
 Și poporu-acesta ce rabdă robia?
 Și ca sê ucigă pe acelu bărbat
 Căci iubesc țera, și-i neatărnat.
 Cărja păstorêscă datorii mari are,
 Căci totdeodată are și drept mare.
 Astfel când păstorul turma va trăda,
 Cărja se-'n josesc trist în mână sa,
 Ei imi cer trădarea și imi dice mie
 Ca se mă păstrede în mitropolie!
 Dar ce o sê mai fie un mitropolit
 Care ar sta acolo pe un tron mănjit?

SCENA III.

Mitropolitul, pacha turc, suita.

(Pacha intră, mitropolitul îl primesce ședînd, și îl invită se ia loc lângă el.)

Mitropolitul.

Ce imi face cinste sê te veđ la mine?
 Strêlucite pacha?

Pacha.

Insuși al teă bine.

Viă a-ți da povață...

Mitropolitul.

Eă poveți nu iaă.

Datoria-mi este altora sê daă.

Pacha.

Sciă; dar astă dată trebuința cere.

Însă mai n'ainte cer a ta tăcere ?
 Se sprijini pe Domnul! bune gânduri sint,
 Este dus de mine.

Mitropolitul.

Iată un cuvînt
 Pentru care țera nu pré crede-'n sine.
 Dacă ai dorința de ai face bine
 Îți retrage mîna dupe capul sîu!
 Planul dat de Pórtă, Porții face rîu.
 Drepturile nóstre astădi sunt cîlcate;
 A surpat credința vechilor tractate.
 Ea ne duce-'n brațul unui alt vecin,
 Și vrăjmașu adesea fără se voim.
 Turcii șed în țera, aú cetăți, armate
 Aú gemii, tot pradă, surpă și abate
 Vechile tractate astfel n'aú voit.
 Să lăsăm tractatul însă ne numit
 Se vorbim aicea despre trebuință,
 Este óre faptă dupe cuviință,
 Este-'nțelepțiune, țera s'a supriți?
 Asușind Romăni, chiar voi vî slăbiți
 În această țera unde altă dată
 Turcia fusese bine cuvîntată,
 Astădi nu s'aude de cât lungi strigări
 În potriua vóstră d'atâtea prădări.
 Unde o se-ajungem? Dumneđeú o scie.
 Dar cú veđ streinii că aici aú se vie.
 Și mi e frică fórte, căci de cât maghiari,
 Saú Germani mai bine voiú Turci și Tătari!
 Sciú că tot-d'a-una am fost de credință,
 Să fim cu Turcia, fiind trebuință
 Pentru interesul chiar acestii țeri,
 Precum și al vostru. Atâtea cîlcări,

Au făcut ca țera la streini să cate ;
 Domniî, nici odată n'or avea dreptate
 Pe cât timp vor face ce le diceți voi!
 Și orî ce v'om face astă dată noi
 Pentru Domnul d'astăđi, nu îl folosesc.
 Nu pe domnul țerii țera îl uresce,
 Ci această cale care a luat
 Toți Domniî pe care Domnul a urmat.

Pacha.

Lasă să vorbescă astfel pe nebuni ;
 Iară tu, părinte, cată să înbuni
 Pe acei ce umblă arme să rfdice
 Inpotriva Porții și pe Turci să strice.

Mitropolitul.

N'am primit eü cārja țera mea să sap ;
 Ci de crude dîle, dacă pociü, se-o scap.

Pacha.

Veî se-ți dăm noi aur ? cu îndestulare ?

Mitropolitul.

N'am nevoie d'aac ; ci de cuget tare,
 Și acea tărie tu nu mi-o poți da!
 O găsesc în mine, nu în voia ta.
 Veți găsi voi însă mai mulți ce se vînd,
 Pentru bani căci rēul pe acest pămînt
 De când geme nēmul sub domniî stricate
 Află multe inimî la rele plecate.
 Binele se pare aici reü vedut.
 Cinstea perde locul care l'a avut.

Pacha.

Îți vei perde cărja... ia veđi, te gîndesce!

Mitropolitul.

Cărja e dorită cât nu se-'njosesce.
 Scii ce-i datoria unui bun păstor?
 Este indoită la acest popor.
 Sufletul și dreptul el le îngrijesce.
 Domnul are cărma; un păstor domnesce.
 El vegheďă tóte, când un domnitor
 Uită datoria, el e veghetor,
 Când nu îl ascultă, el atunci unesce,
 Capii țerii tale...

Pacha.

Iată ce-ți dîmbesce!

Mitropolitul.

Póte.

Pacha.

Asfel, nu mi' spuți, dacă-l sprijinesc?

Mitropolitul.

Pe acéstă cale? nici sè-bănuiesc!
 Ce-i acéstă țără? are saú nu are
 Ina'untru dreptul de neătárnare?
 Dacă are dreptul, pentru ce-'l călcați?
 Dacă nu îl are, pentru ce-o păstrați?
 Sfărămați odată vița Románescă!
 Aduceți un pachă ca s'o cărmuiască!
 Nu loviți Romăni iară prin Romăni,
 Suflete stricate, demne de stăpăni!

Puneți-o sub lanțuri! nația va sci
 Daca numai are viață a trăi.
 Némul ce se plécă sub a lui robie,
 Este demn de mórte și de tyranie.
 Pomul ce se uscă, se aruncă-'n foc.
 Un popor când cade, perde al seü loc.
 Alt popor urmédă, om și ném, in lume.
 Cată ca să piară când n'aü pasuri bune.
 O streini, voi care ca apărători
 V'arătați, și faceți ca apăsători,
 Daține repaos! ori sdrobiți o țéră
 Ce spre-a sa rușiue n'o lăsați să piară.

Pacha.

Asfel dar, părinte, eü m'am amăgit?...

Mitropolitul.

Nu pociü da eü sprijin unui tron rëcit,
 Pe acéstă cale unde umilirea
 A ucis in inimă viața și mărirea.
 Sunt destui în țéră cei ce sprijinesc
 Ceia ce nu este bun și Romănesc.

(pacha se scólă și pléca supărat.)

SCENA IV.

Mitropolitul, Singur.

Unde este turma, fie și păstorul!
 Dar pe cerul țării se înalță norul,
 Banul e in fěră, țéra este-'nchin
 Némul meü înclină fruntea la strein.
 Nu mai este viață, nici Romăni in țéră.
 Ci tyranii ce țării fac o viață-amară!

Și poporul nostru Român, înșelat.
 Singur împletește lanțul ce-î aŭ dat ;
 El ascultă numai pe cel ce-l robesce,
 Pe cei ce-î vor bine, el desprețuiesce.
 Dar acéstă rele se vor risipi.
 Dumneđeŭ e mare ! va veni o ȃi
 Când el Domnul lumii, o sã risipescã
 Norul ce orbesce vița Romãnescã,
 Și o se-î dea putere de a se lupta,
 Cu armele-'n mână jugu-a fãrãma.
 Dar de o sã piarã turma mea cea junã,
 Eŭ am datoria a mŭri-'npreunã.

SCENA V.

Mitropolitul; Stroe Buđescu: Radu Budescu, Calomfirescu.

Stroe.

Pace, o pré sãnte ! iatã-ne fugari,
 Iacã ne gonesce chiar cã pe tîlhari !
 Umblã sã ne prinđã... am venit la tine.

Mi'ropolitul.

Omul vê gonesce ? dar atãt mãi bine.
 Fericitŭi aceia care sunt goniți
 Cãci iubesc dreptatea ! ce sunt asupriți
 Cãci spun adevãrul ! ce se daŭ uitãrii,
 Cãci vor fericirea și mãrirea țerii !
 Cei putinți ai lumii și cu șerbiŭ lor
 Ce ŭ plãtesc, nãpãrce care-ŭ înconjor,
 Vor huli virtutea înjosindu-ŭ dorul.
 Astfel cum pe cruce pe mãntuitorul
 Ne sciind ce face, șerbiŭ tîritori
 Il loveãŭ cu palma de mãi multe ori.

Dar acele hule chiar făceau mărirea
 Celui ce primesce aici restignirea
 Ca să scape lumea și pe hulitori
 Rătăciți de daruri de l'apăsători.
 Dar luați aminte, căci pe cât e mare
 Nobilă, frumósă fapta celor care
 Pentru-al țării bine suferă goniți,
 Pe atâta încă sunt desprețuiți
 Cei ce sub cuvinte de iubirea țării
 Ascund gîndul urii, sau al resbunării,
 Său o vie poftă să se urce sus
 Și când sunt acolo, uită tot ce-au spus
 Și mai rău urmăde de cât cel ce cade
 Și în locul cărui asupritul șade.
 Lege, țără, nume sante negreșit
 Ce au între glóte fermec fericit,
 Mulți le pun n'ainte, din cei buni și demni
 Și tot-deo-dată mulți mișei ne demni.
 Câți dic, Dómne ajută! vrînd a face bine,
 Precum și-când face ucideri și crime!
 Inșă Domnul vieții respinge pe reu,
 Ce réul îl face în numele seú.
 Am veđut adesea în acéstă lume
 Sprijinind trădarea în al țării nume.
 Vindători de țără! am veđut ne drepti
 Laudînd dreptatea, spre-a lovi îndrepți.
 Căci mulțimea este mult mai aplecată
 Patimii și uită buna judecată.
 Și cuvîntul vieții: patimele sunt
 Mai gustate încă ca bunul cuvînt!
 Lucru care face pe cei răi în lume
 Ca să isbîndescă, și vă voiú mai spune
 Că tot le domnesce pe acest pămînt,
 Cât de bun să fie noi nu-î dăm cuvînt.

Stroe.

Patima n'aprinde gîndul nostru, sante,
 O cunoscî pré bine! sunt mai mari cuvinte.
 Domnul nu-i în vorbă. Noi am dovedit;
 E'am avut sub mână și l'am mântuit;
 Vorba e de țără, este d'a ei viață,
 Ce o mână d'omeni venetici, o-nghiață;
 Domnul nu nă-aude. Cată dar sē stăm
 Și sub jugul barbar, fruntea se-'nchinăm?
 Dici că mulți îngină viața și mărirea
 Țerii până apucă singuri cărmuirea,
 Apoi fac ca cei alți, póte și mai răi?
 Ai dreptate însă jur pre Dumnezeu,
 Una cu acésta noi nu o v'om face!
 V'om muri, nu-'n țile molateci de pace,
 Si de desfrînare, ca nisce păgăni,
 V'om muri-n resboie cu armele-'n mână!
 Noi nu cerem viață bonuri ce în șală;
 Un mormînt noi cerem, dar mormînt de fală.
 Veî vedea, părinte, de v'om isbuti
 Că-am vrut domnia pentru a muri
 Ca străbunii noștri cu armele-n mână.
 Pentru-acésta țără veche și Română.
 Domnul ne închide, sē nu fim afară
 Când Mihaî, chiar astăzi ar fi dus sē péră.
 Astă țera însă ostile-mi sosesc,
 Le astept.

Mitropolitul.

Nu mă învoiesc.

Căci a lor sosire póte sē grăbescă
 A banului mórte... Domnul s'o doréscă
 Mai curînd, chiar astăzi .. cată se umblăm
 Prin blîndețea sântă viața se-i scăpăm!

Vă lăsați pe mine lucrul a tocmi !
 Inșă pân atuncea, rămâneți aci...
 Eă mă duc la curte.

Stroo.

Priu împăciuire?
 O se schimbe lupul iacoma lui fire?...

Mitropolitul.

Se scăpăm pe banul ! e trebuit
 Ca și el să scape p'ast sârman popor.
 Dic, sârman, căci nimeni nu se mai gîndesce
 Pentru el, ori care la un port doresce,
 Saă se-și facă stare cum s'ar întîmpla.
 Dorul țerii móre în inima sa ;
 Și obstescul bine pare o nebungie,
 Ó sarmană țera ! numai vor să scie
 Pentru ea în lupte pline de răi spinii !
 Pentru ea nimica, tot pentru streini !
 Aste gînduri triste trebuie să piară
 Tóte să se facă numai pentru țeră,
 Pentru némul nostru : în acest cuvînt
 Popolul, boerii aă un legămînt,
 Sunt acelaș sânge, cât de reci să fie,
 Aă același drepturi cum și datorie ;
 Tot Român el este, are doru-n sin.
 Oh ! afară numai când ar fi strein,
 Astă pómă acră ce cu cât am cóce
 În sinul de frate, dulce nu se face.
 Țera-î pomul mare, o copii mei ;
 Iar noi suntem numai frunđe d'ale ei ;
 Frunđele se scutur, vîntul le răpescce ;
 Arborul rămene și reinverdesce.

Stroe.

Nu ȕic din potrivă.

Mitropolitul.

Ore v'ați gîndit,
 Cine s'ă alegeți Domn? ați nemerit?
 Este mare lucru o bună numire:
 De la Domni atărnă a țerii mărire.
 Adevăr ȕic voă un neam va avea
 Cărmuirea care va fi demn de ea.
 Dar și un Domn mare de multe ori face
 Mare pe poporul ce-n perȕare zace.
 Când puteți alege, nu gîndiți ușor!
 De aici atărnă ori ce viitor.
 Alegeți pe unul care se-l iubescă
 Și care se-l teama țera Romănescă.
 Un om drept, bun, mare și îndurător
 Unul ce s'ă fie Domn al tuturilor,
 Nu al unei clase saũ căpitănie:
 Acela aduce cruda tyranie,
 Partide și lupte, un om ce ar jertfi
 La sântirea legii, ori pe cine-ar fi.
 Fie a sa rudă, ospe ce iubesc.
 Cel ce calcă legea, pe Domn îl slăbesce.
 Ați găsit voi omul?

Toti.

Banul este bun.

Stroe.

El dar s'ă domnescă!... toți lui se supun.
 Peste apa Oltul, sub a lui bănie
 Tot întineresce, totul reînvie.

A-'n terat în frunte cū-al rușinii semn
 De disprețul lumii tot ce-a fost demn.
 Acolo dreptatea pentru toți trăiește;
 De aici gonită, acolo domnesce.
 În ostire ordin, cinste, cunoscinți,
 A făcut'o démnă de ai sei părinți.

Mihalcea.

Fă îi jur credință!

Toți.

Ne unim cu tine!

Mitropolitul.

El dar fie Domnul spre al țerii bine!
 Cată-'ntăiū să scape! de nu isbutesc
 Lângă Domn pe banul să deslătuiesc,
 Eū păstorul țerii ce-'l încarcă anii
 Insumi ve voiū țice; resturnați tyranii!
 Inșă pîn'atuncea cată a-'ncerca
 Nu mai prin blindețe viața-ia scăpa,
 Căci ăntăiū de tóte Domn al țerii este;
 Când cinstesci pe Domnul, țera se cinstesc.

SCENA VI.

Cei din ainte; Florica.

Florica.

Viū să vărs în sinu ții lacrimile mele,
 Sănte! unde suntem? în ce zile rele?
 Omenī de la curte casa mīaū călcat.
 În aceste lupte, eū am leșinat.
 Domnul, o rușine, crimă neertată!

Vré se-mi smulgă onórea , féra blestemată!
 Și-am aflat scăpare printr'un mare foc
 Ce-a coprins îndată și a ars ast loc.
 Nu mai este-aicea nici o sigurare ,
 De onóre , viață : viața mi se pare
 O nenorocire , dată pentru chin ;
 Dată pentru lacrimă , dată să suspin.
 Să mă lupt și nópte cu mărșave curse
 A le-acestor inimi de virtute scurse ,
 Eú o jună fată ce n'am trebuit
 Ca se sciú că lumea e mormînt spoit.
 Sănte ! fieți milă de orphana fată
 Fără de putere și fără de tată !

Stroe.

Móрте și urgie !

Mitropolitul (cătре Stroe.)

Stroe, nu lăsă
 Inima ferbinte a se revărса !
 Cu înțelepciune reul se-'ndreptedă
 Dumneđeú ne vede și ne cercetedă.

(Cătре Florica.)

Nobilă fecióră, nu te întrista !
 Dumneđeú veghiađă pe junia ta !
 El încercă omul care îl iubescе,
 Suferința nóstră sufletul măresce.
 Omenii ce sufer tot-d'a-una sunt
 Ce-í mai buní, copilă, pe acest pămînt.

SCENA VII.

Cei din ainte, nu Gramatic.

Gramaticul.

Viu de la domnie am anafora,
Ca se se în semnețe de sănția ta.

Mitropolitul.

Și ce lucru este?

Gramaticul.

E că tot țeranul,
Câte un cap de vită se dea..."

Stroe.

Oh! tyranul!
Pentru Turci... e prețul cu care-a primit
Domnia.

Grămaticul.

Eă nu știu... sunt om umilit.
Fac ce mi se ȃice, am atâți copii.

Stroe.

Cât vei fi în lume, umilit sã fi!

Mitropolitul.

Mergi curînd și spune la curtea domnãscã
Cã Mitropolitul, n'a vrut sã-ntãrãscã;
Ce sunt aste biruri afarã din legi,
Din datini? sunt daruri la turcii beșlegi.
Dar țera sãrmana pãte da o vitã

De om ? și de unda ? țera e sleită !
 Vitele sunt mórte neavînd notreț ;
 Nici o sută vite n'are un județ.
 Omenii mănăncă coji de pomi ! căldare ,
 Vite, car, camașa le-aũ pus în vîndare.
 Nu le mai rămăne de cât pielea lor ,
 Să le ia și pielea ! de fόμε toți mor !

(Logof. de divan ese.)

SCENA VIII.

Cei din ainte, afară de logof. de divanî; un țercovnic.

Țercovnicul.

S'a sculat poporul și pe căi pătrunde ;
 Ori ce om, de spaimă, fuge și s' ascunde.

Stroe.

Daca 'n moliciune cei mari se cobor ,
 Ah ! mai este încă viață în popor !
 Nu ! aceste inimî ce păreaũ pălite ,
 Nu eraũ ucise, erau adormite.
 Îi lăsaũ să facă. și voiaũ a sci
 Până unde ar merge, mergînd a lovi.
 Astfel vinătorul lăsa pe furnică
 P'al lui braț se umble ; însă când îi strică ,
 O aruncă-n aer.

SCENA IX.

Cei din ainte, un alt țercovnic

Țercovnicul.

Domnul țerii întră în mitropolie.

Mitropolitul (arătînd o uşă în fund)

Voi, intraţi acolo!... are aici s'e vie.
 Lucrul merge bine, îmi pare schimbat.

(Toţi s'e retrag. Domnul intră cu Dan Visterul, Domnul şade jos dupe
 ce sărută mână mitropolitului.)

SCENA X.

Mitropolitul Domnul; Dan Visterul.**Mitropolitul.**

Ce s'aude-afară? ce s'a întîmplat?

Domnul.

S'a 'ntîmplat, pré s'ante, că în astă casă
 Aū aflat scăpare cei ce mă apasă...
 Ii cunosci, îi aperi! sunt pré supărat
 Pe mitropolie!.. Scire am luat
 Că în loc s'e aperi tronul, o pré s'ante,
 Esci cu turburarea care fără minte,
 Fără dor de țără, vré s'e facă pas
 Turcilor aicea! nu a mai rămas
 Inimă Română! dorul de domnie
 Aū orbit pe ómenî! Eî îmi vor dar, mie!
 Vor s'e-apuce tronul, cu cuvinte mari
 De neatărnare, de turci, de tătari,
 Inima ce bate pentru biata țără
 Ce-o ved că móre cub streine fěrá!
 Şi vor se rescóle popor, mai sciū eū,
 S'e-aducă Românul din rěū în mai rěū!
 Se mî-i dai, pré s'ante? Saū s'e-aveţi de scire,
 Că îi iaū d'aice însuşi prin ostire,
 Lucrul se îngroşă.

Mitropolitul.

Ei aici au fost
 Căci altarul este sântul adăpost
 Pentru toți ce sufer în această lume,
 Nu ne pasă noastră care-i al lor nume!
 Pentru noi nu este, nici resvrătitori
 Nici ai păcii țării omeni păstrători,
 Toți sunt d'o potrivă, și răii și buni,
 Și d'avem noi milă mai mult pentru unii,
 Astă milă este pentru cei goniți;
 De acei puternici, astfel cum o știți.
 Ce-ar mai fi altarul dătător de pace,
 Când în mâna voastră uneltă s'ar face?

Domnul.

Ei sînt încă aice! Cată se mișcă!

Mitropolitul.

Asfel de gîndire, Domne, s'nu ai,

Domnul.

Ce fel? dar acesta face dovedire
 Că mitropolia este-n resvrătire!
 Și de când altarul este-apărător
 Celor ce-se-mbată de urile lor,
 Calcă legea țării, și pe Domn lucrădă
 S' se restórne?

Mitropolitul.

Dómne! inima-ți norădă
 Minte liniscită, phar Dumneșc
 Ce luminează viața celor ce Domnesc!
 Mă ascultă, Dómne, legile-s călcate,

Legile aũ dreptul sã facã dreptate!
 Domnul țerii nãstre este pãrãtor,
 Și tot el sã fie și judecãtor?
 Te gîndesce bine, și aduși aminte
 Cã domnia cere rãbdare...

Domnul.

Pãrinte,
 Inima mĩ-e plinã, nu te mai ascult...
 Sã 'mĩ dai vinațãii, nu ve țic mai mult.
 Voi veni cu Turcii!...

Mitropolitul.

Prin putere? darã!
 Tyrãnia nasce tyrania iarã.
 Aĩ putere, fã-o! nu întãrțiea;
 Dar urmarea faptii, nu îți va strica?
 Tronul nu ne cere mai multã rãbdare,
 Mai multã gîndire, de cãt celui care
 Se tãrasce-'n humã? chiar el e supus.
 Altfel cu ce drepturi Domnũ-ar fi mai sus
 De cãt cel ce țace în a sa orbire;
 Lumea se conduce mai mult prin gîndire

Domnul cãtre Dan Visterul

Catã se-ĩ gãsescã!

Mitropolitul (se scõlã, Domnul face asemenea,)

Amĩndoi avem,
 Dõmne! o corõnã! amĩndoi suntem
 Suverani! puterea țĩ e materialã.
 A mea sufletescã! în acẽstã Salã
 E un tron, aicea numai eũ Domnesc.
 Nu mai eũ am dreptul ca sã poruncesc.

Domnul.

Eă sunt Domnul țerii.

Mitropolitul.

Eă păstorul mare.

Nu pociu eă a face astfel de tradare ,
 Fără înjosirea săntului altar
 Ce-ı sunt veghetorul. Turcul cei barbar
 Póte se pătrundă în acéstă casă ,
 Și se smulgă prada , care vė apasă,
 Insă el va trece peste trupul meă ,
 Peste-acéstă cruce, jur pre Dumneđeă !
 Și atunci, o Dómne, luptă o fi în țeră
 Intre — altar și tronul — și va fi amară
 Eă cu rugăciune viă la Domnitor
 Și îi cer ertare pentru viața lor.
 Prin mărinimie Domniı pot s'arate
 Nalta lor putere ; mai ăntăii se cate
 A învinge însuși patimele lor!
 Acolo-ı puterea unuı Domnitor.
 Căci el însuși este cel mai crud și tare
 Din vrăjmașiı aspri ce Domnia are !

Domnul (îniscinduse.)

Dar înă dă dreptate ! pociu ca se ert eă
 Cei ce vor să surpe astfel tronul meă ?

Mitropolitul.

Ori ce faptă-'n lume are, ca se fie ,
 Un cuvint : impută, Dómne, însuși ție
 Cele întimplate. Ce ai semănat,
 Veı culege, Dómne, fiı încredințat !
 Semenı grău ? grău secerı ; semenı tyranie ?

Veî culege iară ură, anarhie.
 Totul cade: Turcii astăzi sunt stăpâni;
 Sunt streini aicea fii de Români;
 Numai e putere, viață, nici dreptate;
 Totul se dărămă; mórtea tot strébate.
 Ați culegi dar rodul tristei semănări.
 Răul nasce răul: culegi resbunări.
 Este încă timpul se te-'ntórci la bine.
 Țera cătra Domnu-î astăzi încă vine,
 Astăzi încă î ȃice: „Scólăte din somn,
 Și prin mîndre fapte fii tu mare Domn!
 Cărmuiesce singur! dar rădică țera!
 Scutura-î ferice hula și povara
 Prin resboie mîndre! făte chiar tyran,
 Dar tyran ce sparge jugul ottoman!
 Ce renască-o țără! și o face mare;
 Și-î dă strălucire, viață, ne-atârnare!
 Despotismul astfel este-un dar ceresc,
 Pórtă libertatea, astfel îl iubesc.
 Țerii nu îi place pe Domni se-î prefera.
 A-'n cercat, și acésta, o face de pere!
 Orî ce Domn se pune este și mai rău.
 Dómné!, fii tu mare! tu esci Domnul seú!

Domnul.

Dar Mihai? Buđestii... astfel nu le place.
 Vor să mă restórne...

Mitropolitul.

Ei nu o vor face,
 Pe cât tu veî merge țera cum doresce.
 Ei ți ar da puterea care îți lipsesce.

Domnul.

De vor fi cu mine, eü voiü fi cu ei.
Iată, ert! de astăđi ei sunt óspiü meü.

Mitropolitul.

Bine cuvîntată fie-a ta schimbare!

Domnul (către Dan vorbind tare)

Mergü se lase calea banului cel mare.
Ađi îl fac vel vornic.

(încet către Dan)

Mergü a îngriji.

Ca se-î taie capul pînă n'or sosi
Rosii de fêră!

Mitropolitul (la o parte)

Maî pociü pune orê

Un temeü pe vorba-î lesne schimbătóre?

Domnul către Dan.

Fă se vie lume, sciü, adunături.
Ce le đicem popul? acele lături
De ómenü ce are marea spătărie,
Tot cu torțe-aprinse, grămadă se vie
Strigînd „se traiască Domnul, cu mult graiü,
Mórte lui Buđescu! mórte lui Mihaiü!
Lumea o se đică că poporul cere
Mórtea lor,

(către mitropolitul).

Pré sante űi am făcut plăcere,

Și-mê duc la curte.

Mitropolitul.

Bine cuvîntat

Numele se-ți fie!

Domnul (plecând la o parie)

Șarpe veninat!

SCENA XI.

Mitropolitul (singur,)

Iată ce sunt Domniî care sciû sã facã
 Prin mãrețe fapte pisma chiar sã tacã!
 Cũ-orî ce Domn sã fie, nemulțumiri sunt;
 Dar când ei fac bine pe acest pãmînt,
 Lumea se împacã; și fac s'amuțescã
 Patima ce mișcã mintea omenescã.

SCENA XII.

Mitropolitul Florica, Stroe, Preda și Radu Bușesci, Calomfirescu, Baba
 Novac etc.

Mitropolitul.

El vë cere pace; iartã pe Mihaî.
 Ordin de iertare a trimis prin graiũ.
 Inima lui pare cã întineresce!...

Stroe.

Cine crede încã "ceia" ce vorbesce?

SCENA XIII.

Ceî de mai u'ainte, Mihaleca.

Mitropolitul.

Domnu-a fost aicea și mî-a dat cuvînt
 Cã pe Banul iartã...

Mihalcea.

Om curat, om sănt,
 Cum cređi viclenia? acest om nu are
 Nimic sănt în viață: este o trădare.
 Pe Mihai îl duce la tăiere, frați!
 Banul nostru pere, și voi încă stați?

Stroe.

Fraților! la arme! este o rușine
 A muri ca turme de vite! cu mine,
 Voi veniți îndată! ca nisce Români
 Se murim acolo cu armele-'n mâni.
 Jos tyranii țerii!

Florica.

Jos phanarioții!
 Stroe! dațimi arme voiū să lupt cu toții!

SCENA XIV.

Cei de mai n'ainte, un ostaș, (întră plin de pulbere.)

Ostașul.

Unde e Bușescu?

Stroe.

Eū sunt, ce voiesci?

Ostașul.

Doă miī de roșii ađi sunt la Popesci.

Stroe.

Ce nefericire! pāna ce se vie,
 Banul nu mai este!... cūm de intārđic?

Ostaşul.

Am avut în cale lupte cu Tătari.
Am avut a trece ape-ce sunt mari.

Stroe.

Să mergem la curte! să sculăm poporul!
El de vitejie încă are dorul.
Turcii şi Tătarii se-î lovim curind!
Săngele lor negru ude-acest pământ,

Mitropolitul.

Fii mei! mânia se nu desfrînaţi!
Voiu lua boerii cei mai însemnaţi,
V'om merge la curte, cu toţi-a ne plânge,
Timpinaţi prin pace vărsarea de sânge.
Respectaţi în calea tronul Românesc!...

SCENA XV.

Cei de mai n'ainte, Doamna.

Dómna.

La aceste vorbe însumi mă unesc.
Şi vă jur n'ainte, daca Domnul ţerii
Nu va primi bine cererea-adunării,
Eü a sa socie, cü il voiü läsa...
Dar Mihaï se duce... cată al scăpa!

TABLOUL AL DOILEA.**SCENA I.**

O Cameră din care întri într'alta la închisóre.

Niculi şi Gardiani.**Niculi.**

Măturaţi mai iute! iacă o să vie
Banul ce se plimbă colo-'n galerie.

Mi s'a dat sciință că v'or mai sosi
 Alții?... Să poftescă, ori și cățy vor fi!
 De Bușesci, se țice! De un timp, îmi pare
 Că trăim aicea tot cu lume mare!

Un Gardian.

Mi s'a țis că astăđi scóte pe Mihaí.

Un Gardian.

Ca se-í taie capul? Iar bine în cai,
 Că nu-í pure-n țépă ca pe altă lume
 Mai de jos: prostimea. Acei ce aű nume,
 Nascere, avere, și când se omor,
 Ca deosebire de prostime mor.

Niculi.

Mi se pare mie că e tréba lată ..
 Vita e născută spre a fi tăiată,
 Omul din mulțime, ca se țică: Da!
 Ca se cređă tóte, fără-a cerceta.
 Veí se mănći o păně, sě íncliní grumađul,
 Și de-ori ce rușine se-ți curățy obrazul.
 Astfel este lumea și al ei tipic:
 Pescele cel mare mancă pe cel mic.
 Na! Eri sěrá încă din curtea Agii
 Am plecat pe poduri cu masalagii,
 Toți avem în mână câte-o masală,
 Toți, venind acolo, am strigat: ura!
 Sě trăiască Domnul, și Mihaí sě móră.
 Ni s'a dat în mână cate-o crăișóră.
 Insă Dan Visterul ce făcuse rost,
 M'a făcut a crede sě-mi mai dea un post.
 Ca să fie doă, căci am doă fete.

Am veđut și p'alji, acolo, baete,
 Chiar boeri, chiar dascăli, și chiar calemgi
 Schimbinduse, neică, în masalagii
 Pentru o trebșoră — căci așa e omul.
 Așa e Românul, s'a altoit pomul.
 Pomul Româniî cu altoiü grecesc.
 Frunđele din trînsul tóte vestejesc
 Câte nu aü mustul noulü altoi.
 Ca sê-avem o pâne, ne-am făcut ciocoî,
 Brațele slăbite, nu pot sê muncească,
 Numai pot d'acuma de cât sê ciupescă.
 Sê ciupim dar sdravân! dar ca sê ciupim,
 Carmuirii cată credincioî sê fim.

SCENA II.

Cei din ainte; Mihaiü (cu Ianțurile de picior)

Mihai (către Niculi)

Ce sciî de la curte?

Niculi (cu umilință)

Ce scim noi p'aici?

Cine sê ne spuie? Suntem prosti și micî!...

Mihaiü (đimbînd)

Ticăloși! se đice.

Niculi.

Ticăloși, stăpăne!

Dumneđeü și Domnul care ne dă pâne!...

(închinînduse)

Mihai.

Ce-o se-mî facă mie?

Niculi.

Dumneșeu și Domnul, nu pociu se sciū eū.

(la oparte.)

Și cu postul meu!

(tare)

Rēū destul imi pare, bane, și ți voi dice,
Mē obicinusem ce te veđ, aice.

Mihai.

S'aū inchis și alții aici, Niculi?

Niculi.

Bane, cer ertare, nu pociu a vorbi,
Slugă credincioasă, nu se cade mie
Tainele Domniū a le spune ție.
Dumneșeu și Domnul!...

Mihai.

Singur voiū se fiū!

Niculi — eșind la oparte)

Se 'l las, căci nu sciū
Ce-are se se-'ntimple... pōte că Domnia
Sē-i dea lui ertare, se-i dea boeria,
Corbī la Corbī se dice ochii nu și-ī scot.
Multe lucruri încă aici jos se pot,
Am veđut eū multe aici și afară,
Tot e cu putință în acēstă țeră.
Domn chiar se se facă! nu e de mirat.
Și atuncia iată capul meu tăiat.
Deci se-'l fac bun óspe de acuma mie.

Nu cóstă nimica... vr'o dregătorie
 Ar putea odată în vre un oras?...
 Nu dic pentru mine, pentru copilaş...
 Am vr'o doă posturi.

SCENA II.

Mihai Singurū

Durerósă stare!

Iată-'n mic aceia ce e lumea-'n mare!
 Astfel aū făcut'o marii potentați,
 Doctori fără inimă, robi încoronați!
 Care cred că țera este mostenire
 Dată lor, spre pradă și spre înjosire!
 Daca providința pe om a robit
 Hranii sale, Domnii încă-aū trebuit
 A 'l lovi! să facă se se umilésă,
 Și orî ce rușine încă se-î rēpescă!
 Iată nisce ómenî, robi și degradați,
 Misire unelte tyranii dați!
 Incărcați de vițuri, fără dor de țeră,
 Și de omenire! și când cuget iară
 Că ei fac tot răul. binele cerînd,
 Că fac nedreptate, dreptate strigând.
 Că despóie țera, și că o trădédă
 Pe când ei de cinste, virtuți cuvintédă,
 E ceva atuncea în sufletul meū
 Care se fărămă! și nu mai sunt eū!...
 Care e cuvîntul, nimenî n'a venit
 Se mă vadă? óre toți m'aū părăsit?
 Póte că nu-î lasă?. încă-o diminéță
 Scursă în tăcere! De nu mai e viață
 În Români?... ursita se se-'mpline dar!
 Sē gustăm al morții amărit pahar!

SCENA III.

Mihai; Dan Visterul

Dan.

Bună ziua, bane!

Mihai.

Cum s'a întâmplat
Ca să vii p'alcia?

Dan.

Este-adevărat
Nu venisem încă.. trebile-'nainte...

Mihaiu.

Înțeleg.

Dan (cu oare care turburare)

Viu astăzi, am se-ți dic cuvinte
Deu, ciudate!... Ce vrei? omul muritor
E de carne, sânge... bane, am un dor
Ce-'mi coprinde viața... dar se 'ți spun odată.
Viu a-ți cere soția pe-a ta dulce fată,
Și îți jur eu, Bane, că te voi scapa
Astăzi de la mörte?

Mihai.

Vii a-mă-'n frunta!
Aruncat 'n lanțuri, asteptînd să vie
Mörtea, vii a 'mi cere fiica mea soție?
Mă ascultă, Dane, multe am vețut
Omenî, țeri, nemerici mulți am cunoscut,

Iuimă înjosite, fără de ruşine ;
 Mai mişel în lume n'am veđut ca tine !

Dan Visterul.

Aspre vorbe, bane, mie îndrepteđi !

Mihai.

Ne socotitóre , cum le meriteđi !

Dan.

Tac, căci al meű suflet arde de iubire,
 Ea mă întăresce...

Mihaiű.

O despreţuire !

Numai este vorbă, că vin nisce timpî
 Când florile vieţii se schimbă înghimpî.
 Timpî ce îi aduce cruda tyranie ,
 Timpî de degradare şi de nebunie,
 Când linguşitorul gata d'a părî ,
 Crede că-î o cinste de a se tēri ;
 Când acel ce vinde cugetul ce are ,
 Işi face un merit din a lui vîndare !
 Atunci fie cine mare , mic , d'ar fi ,
 Cércă-o ameţelă ; şi fără a sci ,
 Ce đice , ce face şi unde se duce ,
 Lasă nebunia care îl conduce ,
 Lasă ne ruşinea, al povăţui.
 Stare de cădere ce Vestesce-o đî
 De perđare-cruică în apropiere ,
 Va ! a naţiunii mórte şi cădere ,
 Saű a re'nvierii , prefacerii ei ,
 Prin lupte de sânge ! , timpîi imi par grei !

Țeră Romănescă, țera mea iubită,
 Tă-ău stricat streinii, viță putredită.
 Aă vîrit în sînuți datini mohorite,
 Ce-n a ta junie fură ne sciute.
 Aă stricat, o țeră, sângele curat.
 Sufletul teă mare l'ău înveninat;
 Inima ta jună aă îmbătrînit'o;
 De iubiria țerii ei va! aă sleit'o,
 Fruntea ta mărêță în humă-aă plecat,
 Și-al teă braț puternic l'ău iufemeiat!
 A rămas poporul-măi curat; dar cine
 Il conduse încă? mănile streine!

Dan Visterul.

Bane, lasă-acele vorbe... fără țel.
 Esci singur în țeră, singur, singurel,
 Cu păreri d'acestea, fabulă, visărie!
 Cum e lumea, omul trebuie să fie!
 Esci cinstit? în curte-ți, iarba va-n verși,
 Omenii pe tine te vor ocoli.
 Vor avea rușine se-ți dea salutare,
 Ei n'ău ce se facă c'un om ce nu are
 A le da nimica, cu un om cinstit.
 Daca fură, faci stare, esci bine privit;
 Ai ôspeți cu suta, casa ta e plină;
 Și când omenirea ție ți se-n chină,
 Stăpînirea însuși te-are la ochiū bun.
 Lumea nu voiesce să scie nici cum
 De unde ai banii, totul e se-î ai!
 Să-iei de la unii, ca se ai să dai!
 Că-ai ales cu cînstea, cu iubirea țerii?
 Inchisórea, mórtea! te-ai prădat uitării,
 Lumea îți tînjese, căci cinstit ai fost.
 Și mai află încă, deū, că esci un prost.

Mihai.

Cugetele-acestea țera nu le are,
 Ele nasc în inimă unde e trădare,
 Unde este mărte, în creerii tei,
 Și nu fac plăcere de cât celor răi

Dan Visterul.

Vom vedea, o bane, care s'amăgesce
 Din noi doi, dar timpul trece, se grăbesce.
 Se ne-'ntorcem iară de unde-am plecat...
 Dămî mână Florikii, sunt beer bogat?

Mihai.

Tu, bogat, o Dane? o gândire mică!
 Esci sărac cu totul pentru-a mea Florică;
 Esci sărac, nu dóră că de bani lipsesci;
 Esci sărac, căci nu poți țera să iubesci.

Dan.

Țera? ce e țera? vise ce încântă
 Capetele slabe, și aici le-avîntă

(arată închisórea)

Țera? meriteadă ast pămînt robít,
 Saú ast ném sălbatic de a fi iubit?
 Iacă unde duce astfel de iubiré!

(arătînd lanțurile lui Mihaiú)

Vine se te scape, țera? rătăcire!
 Nu e dar mai bine ceia ce fac eú?
 De acele gîndurí scutur gîndul meú;
 Mergînd cu streinii, fără încetare,
 Mě în carc de aur, ímí fac nume mare.

Cine îmi impută starea ce eă fac
 Din răpiri ? aceia ce mai crud m'atac.
 Domni, boeri și preoți, ori și cine fie,
 Se cinstescă la mine, la ai mei să vie,
 Și se-'m trecă pragul ! cei ce nu răpesc
 Și săraci cu cinste per, se vestijescă ,
 Nimeni nu îi vede ! însuși patriotul
 Ce visează dafini și-afă bine totul,
 Insuși filosoful desprețuitor
 Pentru avuție ; mari și mici, popor,
 Intre cel ce are stare și răpesc
 Și săraci, bogatut fur, mai mult cinstescă !

Mihai.

Asfel cuvintădeă de al țerii dor
 Toți câți nu îl pörtă în inima lorü.
 A jertfi pe alții pentru al teü bine,
 Iacă-a ta credință ! a jertfi pe sine
 Pentru cei alți, este ceia ce cređ eü,
 Darul cel mai mindru de la Dumneđu.
 Inima ta este pré în înjosire
 Ca să înțelăgă o mare gândire.
 Aste gânduri, Dane, ție nu îți plac.
 Iată dar cuvintul de ce esci sărac.
 Când găsesci în cale un sārman ce cere,
 Și te-înfiöră cu a lui vedere,
 Cel dreptü plécă fruntea, căci el póte-avea
 Inimă ; el póte a iubi ceva ;
 Dar tu n'ai simțire de cât pentru tine !

Dan.

Și de ce atâta ură pentru mine ?

Mihai.

Di, disprețuire ! dute de aci !

(Mihai trece în altă cameră.)

SCENA IV.

Dan, Singur.

Și acuma Banul nu va mai trăi !
El putea să scape. Trebuie să péră
Până ce nu vine oștea lui de țeră.
Sroc încă face turburarea mea.
Sub acéstă mână óre n'o cădea ?

SCENA V.

Dan, un trimis

Trimisul.

Domnul te astéptă...

Dan.

Voiú veni îndată.

SCENA VI.

Dan, Niculi.

Dan (cătrec Niculi.)

Vin aici, și-ascultă bine astă dată,
Tu ce esci al nostru rob, fiind plătit,
Ca să n'ăi voință, suflet înjosit,
Ca să fii uneltă la voinți streine,
Ca să n'ăi ființă, ca să n'ăi rușine,
Căruia Domnia lasă a fura,

Numai să urmeze în voința sa.
 Ce îți vinzi voința, pentru-un colț de pâine,
 Ori la cine fie ca ori care căne,
 Tu ce musci pe cela ce țe-a 'mbuibat
 Și lingi pe acela ce-astăzi te-a chemat,
 Fiū dintr'o familie de cer blestemată
 Ce numai î vițiu hrana sa își cată,
 Eū mă duc la curte, are a veni
 Ore care preot spre a spovedi
 Pe Mihaī... ai scire !...

Niculi.

Înțeleg, stăpâne.

Dan (dându-i un pistol care îl scote de sub vestimint și apoi o pungă.)

Dan.

Înțelegi? și mie astfel nu-mi rămâne
 Spre a-ți dice încă ce tu ai să faci?

Niculi — arătînd pistolul.

Să omor pe Banul?

Dan.

Ticălóse l tací!

Mai ăntăiū de tóte, să dai ascultare
 Cē vorbesce Banul, preotului care
 Vine se-l confese-apoi, când ar fi
 Curtea ca să erte pe Mihaī... vei sci
 Ce tu ai a face!...

Niculi.

Înțeleg.

Dan.

Ei bine ,
 Stofă de ministru , tu mi arăți în tine ,
 Veți merge departe , dar să nu slăbesci ,
 Lumea î o minciună precum o privești ,
 Ea este compusă de ómenî cu minte
 Și de prosti , de turme fără de cuvinte ,
 Născute să cređă că morile sbor ,
 Ceî cu minte-aú totul , lumea este-a lor .
 Dată mostenire pradă se le fie .
 Veți să fii cu turma próstă ; spune mie ,
 Saú cu ceî cu minte ce domnesc , ceî rei ;
 Dar sciî ce se cere ca să fii cu ei ?
 Să nu ai muștrare de cuget , sărace ,
 Orî cě-ar fi nevoie a gîndi , și a face ,
 Întrigă , vîndare !... tóte să primesci ,
 Să sdrobesci pe cel slab și să te tíresci
 Către cel mai tare

Niculi.

Lasăte pe mine ,
 La acéstă scólă te întrec pe tine .

Dan.

Să te veđ la lucru !

SCENA IV.

Niculi (Singur.)

Pare că-î născut
 Ca să mă pricépă ? deú ! cât e plăcut
 A șerbi cu dînsul ! de când el e mare
 În acéstă țeră , am făcut și stare !

*

Nu mult ; însă ce vrei ? fie cât de mică ,
 Încă este stare ; de nu curge , pică .
 Mi am luat căscióră , și o mîndră vie ,
 Și cu-o drăguliță mică de moșie .
 Am ceva scutelnicî , m'am chivernisit ,
 Și îmi merge bine cum nu am gîndit .
 Se dicea o vorbă sub altă domnie ,
 Rău de cel ce și face stare din hoție ,
 Dar gălciava tótă fuse pentru tron ,
 Astăđi facem treburi și nu auđi svon .
 Ȋdilele se schimbă ! Esci în sărăcie ,
 Nimenea nu vine s-ți vorbescă ție ,
 Dacă nu mustrarea că cinstit ai fostu
 Ce vine și-ți dice : „esci un mare prost !“
 La Săracu la pörtă căniî n'au veghere .
 Alții , ce muiară mănele în miere ,
 Sunt în stima lumii ; ai de unde da ,
 Biata omenire te va lăuda .

SCENA V.

Niculi ; preotul Stoica.

Preotul Stoica.

Unde este Banul ?

Niculi (la oparte.)

Iacă Oia vine !

SCENA VI.

Cei de mai n'ainte. Mihai.

Mihai.

Cine mă numesce ?

P. Stoica.

Eü viü ađi la tine.
Ca se-mi facü , o bane , datoria mea.

Mihai.

Înțeleg , părinte... Sórta este rea !...

Niculi (eșind.)

(la oparte.)

O se-ascultü la uşă... acolo-p'afară...
Asfel ne învață vorniciü din țérä!

SCENA VII.

Mihai; preotul Stoica.

(Ei șod pe un strat de paie destinat pentru Mihaiü.)

Mihai

Ședü aici , părinte. Veđi ? Sunt liniscit...

Preotul Stoica.

Datoria nóstră , fiul meü iubit ,
Are-amărăciune. De atâtea ore
In aceste locuri , de câte ori móre
Osindit un frate dintre muritorü ,
Sufer d'opotrivă , mor d'atâtea ori ,
Datina nu póte ca se-mi oțeléscă
Inima. Rog cerul se ne întărăscă.
Dar te veđ puteric in credința ta ?

Bine! căci nimica nu ai a-ți muștra!
 Mórtea tristă este mórtea meritată;
 Dar a ta e dulce, mîndră, lăutată,
 Căci mori pentru țeră și binele seü.
 Dumneșeu te vede; cerul este al teü.

Mihaiü.

Nobile cuvinte-ce te-'nalță fórte!
 Dar cât pentru mine, nu mă tem de mórte.
 Du pe datorie pân' a nu muri
 A le mele taine poți a le primi

P. Stoica

Nu ai trebuință: viü cu mângäiere
 În minutul morții ca se-ți dau putere;
 Dacă tu ai taine, colo sus se spu!

(arată cerul.)

Cela care móre pentru țera lui,
 Se-'n Dumneșește, și-'n acéstă stare
 Nimeni nu e harnic ai da lui ertare.

Mihai.

Preote! ce nume e numele teü?

Stoica

Stoica Färcășanu.

Mihai.

Sciü; sub Mihnea rëu
 Te-a fost pus în lanțuri căci ai dat scäpare

Lui bătrânul Stanciu logăfătul mare,
Ce-aū ucis, la urmă?

Stoica.

Asfel s'a-'ntîmplat ;
N'ai nici o dorință, bane, de lăsat ?
Poți să crești în mine...

Mihai.

Înaintea morții

Să mai veđ copii, însă pragul porții
Ei nu pot să trecă! Când îi vei vedea,
Cu cuvinte bune îi vei mângăia.

(Niculi arată capul prin ușă.)

Preotul Stoica.

Orî ce-ar fi de tine, bane, poți a 'mi spune,
Intre alte gînduri pentru țeră bune,
Ce voiai a face, domn de te făceaî,
Daca neatărnarea țerii o doreaî r
Dac'a ta gîndire se urca vr'odată
Să rădice óste, mîndru se se bată
Ca să dobîndescă ceia ce-am avut
In vechime; ceia ce ađi am perdut,
Prin putređiciunea sângelui, și vieții
Celor ce domniră, domni ai batrăneții,
Și ai trăndăvii, ursiți a peri,
Ce luară tronul spre a-l umili?

Mihai.

Singura dorința ce-am avut în lume
Fuse a da țerii libertate, nume,
Prin resboie mîndre. Popolul chrestin

Cărmuit de ómenî numiți de strein,
 Pare că începe ca se se răcéscă
 La ideia mare, mîndră, vitejéscă
 Se se lupte încă pentru țera sa:
 Pirul ce în țera streină arunca,
 Pir strein de sânge; nu și de credință,
 Terasce poporul către umilință,
 Făcându'l cu vorbe frumóse-a uita
 Că în arme este mântuirea sa;
 Și trăgîndu-î fapta, inima, gîndire
 P'un terim de patimî și de înjosire,
 Lupte de partide, cu țel păcătós,
 Ceva ce e mărșáv, ceva ce e jos!
 Dar cu tóte-acestea n'aú putut a face
 Să adórmă viața în ast ném ce tace,
 Astă viață este numai² adormită;
 Dar nu este mórtă, nu e putređită
 Ceia ce lipsesce țerii este-un Domn.
 Ea nu își lipsesce, și astéptă-un om.
 Eú simțém în mine acéa nebunie
 D'a muri sub arme; ea imi țimbea mie
 Imi ardea gîndirea, inima cu focú.
 Și în tron veduse-m numai un mijlocú.
 Cele ce-ți dic, astăđi, când amara mórte
 A întins pe viața-mi mîna rece fóрте,
 Este adevărul. Daca-mi pare reú
 Că eú mor, e numai că poporul meú,
 Móre împreună...

Preotul Stoica.

Dumneđeú e mare!

(Mihaiú trece în altă cameră. Preotul Stoica merge spre ușă.)

SCENA VIII.

Preotul Stoica ; Niculi.

(Pe când preotul deschide ușa, Niculi îi pune mâna în pept. Ei se află pe pragul ușii.)

Niculi.

Stăi puțin. părinte! o mică 'ntrebare...
 Cu cei ce de afară este înțeles
 Să rescóle țera? Spune mai ales
 Ce ai vrut a țice când ai țis imi pare:
 Vorbele acestea!... „Dumneđeu e mare!“
 Astfel de cuvinte când se țic aici
 Nu sunt fără șarturi, nici de vînt bășici.

Preotul Stoica.

Fătul meu, o taină când se-'mpărtășește
 La *duhovnic*, móre cu cel ce-o primesce:
 Eú nu pociú a țî țice ce am auđit...

Niculi.

Imi vei spune însă ceia ce-ai gîndit
 Când ai țis acésta vorbă fórté mare
 Ce în limba nóstră miróse-a vîndare!
 Imi vei spune mie cuvînt cu cuvînt
 Ce ai vrut a țice, orí te fac pămînt!

(Scóte un pistolú și îl pune în gítulú preotului.)

Pr. Stoica.

Cređi tu se mé sperii prin amenințare,
 Cu acésta armă? o nerușinare!
 Tu ce-'nfrunți în lume tot ce este sánt,
 Ingenuchie! plécă fruntea la pămînt!

Niculi (Strigînd gardienii)

Voî veniţi ! luaţi-l ! puneţi-l în fêră !

(Gardienii terise pe pr. Stoica.)

Pr. Stoica.

Dómnne ! ce mânia a cădut pe ţeră !

Mihaï, (apărând un minut in uşă.)

Incă-un nobil suflet îl lovesc cei tari !

Vai ! acéstă lume dată la tълhari

Mostenire este ? timpuri de ruşine !

Putređit'a óre inima iu tine ,

Naţie Română, de nu mai roşesci

De nici o-'njosire ce tu pătimesci ?

(Mihaï dispore. Niculi revine.)

SCENA IX.

Niculi, Singur.

Ore n'ar fi bine cu o lovitură

De pistol sê curme ori ce-'n curcătură

Ar putea sê vie ? colo, îl đerescú ,

Şi el nu mē vede... ore se-'l chitescú !

(Inainteađă cu pistolul intins.)

Ce va đice lumea ? Sê gâđdim mai bine !

Dan imi đice multe ; dar mē va susţine ?

Poţi sê ai credinţa încă pe boeri

Când vor sê rămaie Vornici şi Visteri ?

Se gîđdim mai bine !

SCENA X.

Niculi ; Dan Visterul.

Dan (de la ușă.)

Fă să-l ducă-afară
Apoi către locul unde o să piară !

Mihai , (auzînd de la ceî altă ușă.)

Timpul morții vine , saū vai ! ce mai scim ?
Póte-atunci începem ca să viețuim !

TABLOUL AL TREILEA.

O PIAȚA.

(Popor și ostași , la dreapta teatrului se vede un echafaude de scânduri pentru condamnat.)

SCENA I.

Florica , imbrăcată în negru , vine la pórta închisoriî.

Sciū că nu mă lasă.. Eū se bat în cai...

(bate)

Un Gardian (din untru, deschidînd o ferestruie.)

Cine esci ?

Florica.

Florica fica lui Mihai...

Voî se-l ved...

Gardianu!

Aî carte dela armășie ?

Florica.

Nu am.

Gardianul.

Mergi 'nainte, și'mi dă pace mie!

Florica (plingînd)

Tată meu dar pierde fără să'l veđ eű?
Tu me lași de astăđi, Dumnezeu! meu!

Un trecător.

Ce ai, copiliță?

Florica.

Astăđi îl omórá,
Pe Mihai, pe banul.

Trecătorul.

Ce auđ eű óre?
Este cu putință? omul cel d'ântăiű!

(Mai mulți se adun împrejurul lor)

Alt trecător.

Țera de desmetici, fără căpătiű!

Cel d'ântiű trecător.

Il ucig boeri cum ucig pe țeră!

Al doilea trecător.

Ei aű adus Turci ce ne despoiară!

Cel d'ântiű trecător.

Fac ce vor, căci crede pe popor ucis.

Al doilea trecător.

Să nu li se'ntimple ce-am veđut în vis!

Cel d'ântiũ trecător.

Ia, veniți să rupem porțile! să scape
Banul! Să aducă tîrnăcôpe, sape!

Mai mulți.

Să trăiască Banul!

Un băiat.

Jos divanul seũ
Ce învită Domnul, să ne facă reũ!

Mulțimea (departe)

Să trăiască Banul!

Cel d'ântiũ trecător.

Ve ferii că vine
Gîdea! Faceți cruce!

O lăptăresă.

Piei de lingă mine!

SCENA XV.

(Gîdea apare, un țigan negru, bărbos, în haîne roșii, merge spre pórta
inchisoriei.)

Cei d'inainte Gîdea.

Gîdea (cătrec lăptăresă)

Taci din gură, babo! căci eũ taiũ boeri!
Nu juvină ca tine!

Lăptăreşa.

Du-te la Engheri!

Cfórá!...

(Copii aruncă cu pietre în Călău.)

SCENA XVI

Ceii d'întîi, Mihalcea.

Mihalcea (către popor.)

Dați-i pace!

(către gîdea,)

Ciure! vin cu mine.

Am să-ți spui o vorbă...

Gîdea.

Cât îți șede bine,

Armașe Mihalcio!... m'ai scăpat de ei...

Și acuma spune-mi, ce doresci? ce vrei?

Mihalcea.

Vino după mine și 'ți voi spune ție:

De mai ai în suflet încă omenie.

(se depărtează amîndoi,)

SCENA XVII.

Ceii d'inainte, afară de Gîdea și de Mihalcea.

Florica (către nisea Femei.)

Vai! aș să-l ucigă... voi să nu lăsați

Pe bărbații voștri, mergeți de-i rugați

Ca să-l scape! Sunteți și voi póte mume.

Și aveți ce perde și iubi în lume!...

Sóce, fice, ce sciü ! Voi sunteți femeï.
 Inimile vóstre simt mai mult ca ei.
 Inima'mï slăbesce... fieți-ve milă
 De o fată-orfană ?

Lăptăreša.

Ah ! biata copilă !

SCENA XVIII.

Florica, Stroe.

Stroe (shimbat în port poporan)

Tu aici Florico !

Florica.

Stroe ! vai ! tu esci !
 Vino de sprijină cea ce doresci !
 Sufletu'mï s'abate ! spune, tu ai scire
 Dacă o să vie ađi a ta ostire ?

Stroe.

E departe încă !... Ceï ce au purces
 Ca să róge Domnul , nu sciü ce-au ales !
 Numai cređ se-'l scape, și o nerușine !
 Veđi poporu-acesta ce'i ureađă bine ,
 Ce-ar puté să surpe acest mare reü ,
 Fărămînd d'o dată însuși jugul seü.

(lovesce cu paloșul în pórtă închisoreï)

Lemnul este putred ; însă tot răspunde
 Sub un ager paloș care îl pătrunde.
 Dar al nostru suflet este-n țelenit !
 Stă în nemișcare, mut și liniscit.

Un popor ce rabdă, pînă l'a lui mórte
 Lanțul de robie, este demn să'l pórte!
 Precum sunt supuși ast-fel domniî sunt.
 Nu e tiranie fără de cuvînt!

Florica.

Pentru 'ntîia óră sufletul teú mare,
 Stroe, dragă, astăđi cade-n desperare!

Stroe.

O! Florico! iartă! căci sunt om și eú,
 Multe griji se varsă pe sufletul meú.
 Sufletul teú este ca un riú ce trece
 Fără s'adincéscă valea ce petrece;
 Cură printre arburî repede, ușor.
 Limpede, ca valea însuși rîzător,
 Sufletul meú însă este altă apă,
 Unde se strecórá, albia o sapă
 Și se turburédă! Eú vai! am săpat
 Trista vieței cale și m'am spăimîntat.
 Reul covîrșasce binele în viață!
 Pentru o đi de bine, de plăcerî, dulcétă,
 Anî de suferință! Pentru un đimbet lin,
 Lacrimi necurmate, obosirî și chin!
 Ași puté dar đice, lumea e moșia
 Celor reî, cu dreptul ce dá viclenia!

Florica.

Vai! amare vorbe îți auđ ađi eú!
 Tu ridicî credința sufletului meú!

Stroe.

Nu veđi pretutindenî crima că donnesce,
 Infruntînd virtutea ce se umilește?

Nu veđi tu tiranii țera apăsînd,
 In numele țerei ? cîntea înfruntînd
 In numele cinstei ! Unde se arată
 Vre un nobil suflet, să'l cobóre cată.
 Și aceste turme ce se ȑic popor,
 Nația, să'nchină la voința lor !
 O copilă dragă ! tu me'npaci cu viața.
 Tu îi dai țaria, tu îi dai dulcēja ;
 Tu crești datoria ce'n sufletul meú,
 Ca să lupt cu reul, puse Dumneđeú ;
 Fără tine, — ast sóre, plin de strălucire
 Ar fi negru bulgăr la a mea privire !

Florica (întîndîndu'î mîna)

Mulțumescuți, Stroe !

Stroe.

Cată să trăim,
 Sănta datorie să ne împlinim !
 Am un scop în viața, numai el me ține :
 Este lupta dalbă pentru-al țerei bine.
 Orî ce este'n viața are un țel dorit,
 Să atingă. Dacă țelul a perit,
 Om, popor, orî cine, d'atunci să sfișește
 Numai are merit, numai trebuiește.

SCENA XIX.

Cei d'inainte, Mihalcea.

Mihalcea (cătrec Stroe.)

Ce ? tu esci ? ia séma să nu te vedesci !
 Ostea ta, să ȑice, că'i la Văcăresci.
 Vine !...

Stroe.

Sciî tu bine! ah! atunci alerg!

Mihalcea.

Veđi să nu te prinďă! spun că Turcii merg
Către ea?

Stroe.

N'ai grijă!... Tu remii, bădiță,
Și aruncă'ți ochi pe acea fetiță?

(către Florica)

Draga mea Florică, óstea a sosit.
Merg să vii cu dînsa... oh! sînt fericit!

(ese prin fund și dis re)

SCENA XX.

Florica, Mihaleea, Mihaî, Niculi, Ostași.

Florica.

Pórta se deschide!... o sărmane tată!
Este el!... îl duce!... unde? Íată! Íată!

(pórta închisorei să deschide, Mihaî cu lanțurile de picioare apare în mijlocul haîducilor armați. Ostași gonesc lumea. Mihaî se urcă pe echafaud Gîdea așteptă acolo armat cu un mare safir:)

Florica.

Inima'mî slăbesce... numai veđ nimic!

Mihalcea.

Dumneđu veghiaďă pe acest voinic.
Fată, ține'ți dorul, Cerul nu te lasă!

Florica.

Sórele se stinge... aerul m'apasă!
Voiü să merg la dinsul?

Mihalcea.

Nu te va lăsa.

Florica.

Së încerc...

Mihalcea.

Ce mîndru 'nalță fruntea sa!
L-aș lua drept Domnul... Domnul astă dată
N'are fața mîndră ce Mihai arată.

Un pristav (se urcă și citește)

„Vi se face scire că acest román
„A umblat să vinđă pe al seü stăpán,
„Pentru care faptă astăđi se omórá
„In vilég. Să afe câți il înconjóră,
„Căci așa va pate cine-o unelti
„Ast-fel de vinđare... și ast-fel va muri.“

In mulțime sgomot și năduțuri lungi, Florica pătrunde prin ostași, ajunge la Mihai și va să se arunce la picioarele lui.)

Florica.

Eü sunt, dragă tată! Cui ne lași în lume?

Mihai (întorcîndu'și ochi dela ea)

Nu puté să trecă astă-amărăciune!

(tare)

Dumneđeu e tatăl; cei bunî, fii seî.

Florica (căt-re ostași ce vin să o gonescă)

Me lăsați a merge la genuchi sei ?

(ostași o resping cu asprime.)

Mihai (căt-re Niculi)

Imi luați mai iute viața, de se pôte!

Niculi.

Adăstare încă! Se vor face tôte.

(Gîdea ia Satirul)

Gîdea (căt-re Mihai)

In genuchie, Bane!

(Mihai Ingenuchie... gîdea ridică satirul să lovescă... un vuet surd se aude în mulțime. Pe când gîdea va să'i taie capul, Mihai îi aruncă o uitătură cruntă căci întărzie.)

Gîdea.

Mi se taie mână... na pociu ca să'l taiu!

(satirul îi cade din mână, gîdea o ia de fugă spăimîntat.)

Mulțimea.

Ura!

Mihalcea.

Să trăiască marele Mihai!

(Florica, profitînd de această uluîată, pătrunde la tatăl seü din nou și se aruncă în brațe'i)

Mulțimea.

Ura!!

Florica.

Vie-acuma să me ia pe mine!
 Tată, dragă tată, voiū să mor cu tine!
 Cerul nu va môrte'ți... iacă a vorbit...
 Cerul te păstréză némului robit.

Niculi (căt're Haïducî)

Smulgeți-o din brațe!

(ostăși o tîrăse)

SCENA XXII.

Cei d'inainte, Stroe.

Stroe.

Adăstați voi încă!
 De a lui ertare iacă o poruncă!

Un pristav.

Măria sa Domnul bine a voit
 A erta de môrte pe cel mai iubit
 Ban Mihaï, și'tinde de acum 'nainte,
 Țerei, tutulora mână de părințe.
 Pentru împăcare ađi între Romăni,
 Gata'i a respinge barbari păgăni
 Din acéstă mîndră țără romănescă!"

(Voci în popor.)

Ura! Ura! Ura! Domnul să trăiască!

Mihaï (căt're Stroe)

Cui voiū fi dator

Viața?

Stroe.

Țereî tele, sântului eî dor !

(Poporul pörtă în triumf pe Mihaî. Domnul sosesece urmat de curtea sa
Mihaî să opresce, Domnu il îmbrățișeză.)

SCENA XXIII.

Ceî d'inainte Domnul.

Domnul.

De acum trecutul depărtat să fie !

Să lucrăm să scape țera de robie

(poporul respunde cu urări de bucurie.)

F I N E

4/6
35

22
211

ANTICARIATUL Nr. 4
LEI 60

4/23

8.32660. 9x7/6

